МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

ПАТЕНТНІ ФОНДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
ім. В. Г. КОРОЛЕНКА
(1869 – 2014 рр.)

Харків 2014

УДК 027(477.54):002(088.8)
ББК 78.36(4УКР – 4 ХАР)
П 20
Укладачі: Л. Д. Гонтаренко
В. Г. Прохорова
І. В. Торно

Патентні фонди ХДНБ ім. В. Г. Короленка 1869 – 2014 рр. /
П 20 Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад.: Л. Д. Гонтаренко, В. Г. Прохорова, І. В. Торно]. – Харків, 2014. – 119 с.

Путівник розкриває патентні фонди ХДНБ ім. В. Г. Короленка від царських привілеїв до електронних баз даних (БД) патентів, корисних моделей, промислових зразків, товарних знаків, а також містить відомості про інтернет-ресурси національних патентних відомств України та Російської Федерації, таких міжнародних організацій як Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), Європейське патентне відомство (ЄПВ), Євразійське патентне відомство (ЄАПВ).

Видання адресоване винахідникам, експертам, науковцям, фахівцям промисловості, викладачам та студентам, патентознавцям та бібліотечним працівникам.

УДК 027(477.54):002(088.8)
ББК 78.36(4УКР – 4 ХАР)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

Патентний фонд ХДНБ ім. В. Г. Короленка, який налічує 1,5 млн одиниць – упорядковане зібрання патентних документів та довідково-пошукового апарату до нього, а також нормативно-методичних та інших матеріалів з питань винахідництва, патентного права та патентної інформації.

Патентна документація є найбільш оперативним, достовірним і унікальним носієм актуальної науково-технічної інформації, містить таку новітню інформацію, яка в інших джерелах може з'явитися лише через кілька років. Повідомлення про винаходи публікуються набагато раніше, ніж ці винаходи реалізуються. Патентна документація – це джерело інформації, яке підлягає правовій охороні держави, підтверджується висновками державної експертизи і не містить неперевірених даних. Патентна документація висвітлює інформацію про ринкові тенденції розвитку технологій, діяльність конкурентів, інвестування в науково-дослідні розробки та орієнтує на виробництво і прибутковий збут конкурентоспроможної продукції, в основу якої закладено результати науково-технічних досягнень. Таким чином, у патентних документах органічно поєднані відомості науково-технічного, правового та економічного характеру, що робить їх важливим інформаційним ресурсом. У патентному фонді зосереджено величезний масив інформації про різноманітні вітчизняні і міжнародні об'єкти винаходів. Близько двох третин технічної інформації, яка міститься у патентних документах, ніколи не публікується в інших джерелах.

Усвідомлюючи значення патентної інформації та документації в інноваційних процесах, завдяки яким можливе зростання вітчизняної

економіки, працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів (ВІП)[1] підготували це видання, щоб якомога ширше розповсюдити відомості про патентні фонди ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Посібник стисло, але комплексно презентує всі складові патентного фонду відділу від 1869 р. до сьогодення. Усі відомості про фонд згруповано у розділах за географічно-хронологічними ознаками. Кожний розділ містить відомості про види охоронних документів, класифікації, наявність реферативної інформації, довідково-пошуковий апарат, носії та організацію фонду. Видання має додатки про джерела патентної інформації в Інтернеті, зокрема, це БД міжнародних патентних організацій ВОІВ, ЄПВ, ЄАПВ та національних патентних відомств України і Російської Федерації, Міжнародні цифрові коди для ідентифікації бібліографічних даних (ІНІД) патентних документів (згідно зі стандартами ВОІВ ST.9 та ST.80), міжнародні цифрові коди для ідентифікації бібліографічних даних (ІНІД) стосовно знаків для товарів і послуг відповідно до стандарту ВОІВ ST.60, перелік періодичних видань, що надходять до ВІП.

Посібник адресований винахідникам, експертам, науковцям, фахівцям промисловості, викладачам та студентам, патентознавцям та бібліотечним працівникам.

Відгуки та пропозиції просимо надсилати на адресу: 61003, м. Харків-3, пров. Короленка 18, ХДНБ ім. В. Г. Короленка, відділ науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів. E-mail: vip_otl@mail.ru.

[1] Був створений як відділ патентів у 1956 році.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ

ECLA – Патентна класифікація ЄПВ

INID – Internationally agreed Numbers for the Identification of (bibliographic) Data Погоджені на міжнародному рівні номери для ідентифікації (бібліографічних) даних

PCT – Договір про патентну кооперацію

БД – База даних

ВЗФ – відділ наукової організації використання основного фонду

ВІП – відділ науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів

ВОІВ – Всесвітня організація інтелектуальної власності

ЄАПАТІС – Євразійська патентно-інформаційна система

ЄАПВ – Євразійське патентне відомство

ЄАПО – Євразійська патентна організація

ЄПВ – Європейське патентне відомство

ІПС – Інформаційно-пошукова система

МКПЗ – Міжнародна класифікація промислових зразків (Локарнська класифікація)

МКТП – Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (Ніццька класифікація)

МПК – Міжнародна патентна класифікація

ХДНБ ім. В. Г. Короленка – Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

ЦНДІПІ – Центральний науково-дослідний інститут патентної інформації

1 ОХОРОННІ ДОКУМЕНТИ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

1.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Привілеї (рос. *привилегии*), як правові документи, були запозичені з феодальних жалуваних грамот. Видавати привілеї на винаходи почали в середині XVII ст.: перший було видано у березні 1748 р. Усього до 1812 р. видано 76 привілеїв на промисли, торгівлю, винаходи.

17 червня 1812 р. був підписаний маніфест «О привилегиях на разные изобретения и открытия в ремеслах и художествах», який став першим патентним законом Російської Імперії. Установлюючи загальні правила видачі привілеїв, маніфест не уповноважував органи державного управління в обов'язковому порядку видавати охоронні документи у всіх випадках, коли в заяві є ознаки винаходу. Привілеї, затверджені Державною радою від імені царя та оформлені спеціальним указом, видавалися Міністерством внутрішніх справ по департаменту мануфактур і внутрішньої торгівлі. Тільки в 1870 р. указом «Об изменении порядка делопроизводства по выдаче привилегий на новые открытия и изобретения» видача привілеїв стала обов'язковою.

Останнім правовим актом з винахідництва в дореволюційній Росії було положення «О привилегиях на изобретения и усовершенствования» від 20 травня 1896 р. Згідно з цим положенням було створено комітет з технічних справ, якому доручено розгляд заявок та видача привілеїв на винаходи.

1.2 ОПИСИ ВИНАХОДІВ ДО ПРИВІЛЕЇВ

Описи винаходів до привілеїв (повні тексти з кресленнями) видавалися зброшурованими за роками у «Сводах привилегий, выдаваемых по департаменту торговли и мануфактур». Це був додаток до продовжуваного збірника «Записки Русскаго техническаго общества».

У бібліотеці вони є **з 1869 р. до 1916 р**. Нумерація щороку починалась з першого номера. З липня 1896 р. було введено наскрізну нумерацію описів привілеїв.

1.3 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

Складається з покажчиків до привілеїв, каталогів та картотек.

1.3.1 Покажчики до привілеїв

«Указатель хронологический, предметный и алфавитный выданных в России привилегий (за исключением выданных по Министерству государственных имуществ) с 1814 по 1883 гг., СПб, 1884. – 391 с.».

«Указатель хронологический, предметный и алфавитный выданных в России привилегий (за исключением выданных по Министерству государственных имуществ) с 1884 по 1887 гг. Первое продолжение издания 1884., СПб, 1888. – 141 с.». У покажчику зазначені всі привілеї, видані до першого січня 1884 р. «Министерством финансов»,

за винятком привілеїв на сільськогосподарські винаходи, які видавались «Министерством государственных имуществ».

У хронологічному покажчику в межах року наскрізна нумерація за номерами привілеїв, зазначаються прізвища винахідника, назви винаходу, дати видачі і термін дії привілею.

У предметному покажчику зазначається назва винаходу і номер привілею.

У алфавітному покажчику зазначається прізвище винахідника і номер привілею.

У покажчику привілеїв, строк дії яких завершився, зазначається прізвище винахідника і номер привілею.

1.3.2 Каталоги і картотеки

Читацький систематичний каталог ВІП.

Читацький алфавітний каталог ВІП.

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП.

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація».

1.4 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

1.5 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ ПРИВІЛЕЇВ

«Своды привилегий, выдаваемых по департаменту торговли и мануфактур» знаходяться у відділі наукової організації і використання основного фонду (ВЗФ); покажчики до привілеїв знаходяться у ВІП і розставлені за універсальною десятковою класифікацією (УДК).

2 ПАТЕНТНІ ДОКУМЕНТИ СОЮЗУ РАДЯНСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК (SU)

2.1 ВИНАХОДИ

Винахід (корисна модель) – результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології (Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»).

2.2 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Авторські свідоцтва (додаткові авторські свідоцтва).

Патенти (додаткові патенти).

2.3 ОПИСИ ВИНАХОДІВ ДО АВТОРСЬКИХ СВІДОЦТВ І ПАТЕНТІВ СРСР: 1924 – 1992 рр. №№ 1 – 2000000

У радянський час відомості про винаходи почав публікувати з 1924 р. «Вестник комитета по делам изобретений», з 1925 р. – «Своды патентов на изобретения, выданных в СССР», де було згруповано описи винаходів. Відтоді описи винаходів регулярно надходили до бібліотеки в обов’язковому порядку, що забезпечило повноту цього фонду. Так тривало до початку Великої Вітчизняної війни. У роки війни надходження припинилися: описи винаходів не надходили протягом 1941 – 1955 рр. (у цей час вони взагалі не публікувалися). У повоєнні роки випуск «Сводов изобретений» було поновлено і бібліотека одержала їх з незначними прогалинами за 1942, 1944 – 1950 рр.

Останніми охоронними документами на винаходи за законодавством колишнього СРСР, зареєстрованими у Державному реєстрі винаходів, стали авторське свідоцтво СРСР № 1839610 і патент СРСР № 1839788.

Описи винаходів є єдиним джерелом інформації про винаходи, є документами службового, офіційного характеру, оскільки публікуються і складаються тільки певними установами згідно з наданими їм правами за відповідною формою для визначення обсягу прав винахідників або патентовласників. Опис винаходу – це документ, зручний для вивчення фахівцями, тому що належить до одного технічного рішення і містить комплекс технічних, економічних і правових відомостей; має уніфіковану логічну структуру, стандартний бібліографічний опис, сталу лексику; містить опис попереднього рівня техніки з оцінкою недоліків відомих прототипів; патентна формула, яка наведена в описі винаходу, є ідеальною логічною конструкцією, що дозволяє відокремити новизну інформації; містить креслення, малюнки, формули, схеми та інші графічні зображення,

що бувають вкрай необхідними для розуміння ознак, що відрізняють винаходи.

2.3 КЛАСИФІКАЦІЯ

Особливістю патентної документації є використання **спеціальних систем упорядкування патентних документів – класифікацій винаходів.** Класифікація винаходів має на меті розподілити технічні рішення, що містяться в описах винаходів, а також інших патентних документах, за тематичними рубриками, забезпечити подальший пошук патентної документації і матеріалів, що відповідають запиту. За прийнятою системою класифікації винаходів здійснюється індексування і розстановка патентної документації у фонді.

Системи класифікації винаходів є багаторівневими системами розподілу понять за принципом від загального до окремого: наступні складові індексу визначають найбільшу диференціацію галузі. **До 1971 р. в СРСР використовувалася з невеликими змінами національна класифікація,** створена на базі німецької. З січня 1971 р. – **Міжнародна патентна класифікація (МПК)** або Міжнародна класифікація винаходів (МКВ).

Міжнародна патентна класифікація прийнята на міжнародному рівні за узгодженням країн світу, (учасниць Європейської Ради з патентних справ (1954 р.), пізніше (1969 р.) за участі ВОІВ), з метою уніфікації різних систем класифікації винаходів. Перевагою МПК є систематизація винаходів як за функціональними, так і за галузевими ознаками. При

розробці МПК було прийнято рішення про внесення у схему змін (редагування) один раз на п'ять років. При введенні нової редакції МПК всі документи ретроспективного фонду не рекласифікуються, кожна редакція МПК діє з моменту вступу на п'ять років до початку дії чергової редакції. МПК є п'ятирівневою ієрархічною системою, має п'ять ступенів підпорядкування – за змістом складає «піраміду понять», яка містить розділи, класи, підкласи, групи, підгрупи.

Загальна система класифікації складається з восьми розділів, майже 200 класів і приблизно 1000 підкласів, які охоплюють основні сфери науки, техніки, виробництва. Вони позначені прописними літерами латинського алфавіту від A до H (A – Життєві потреби людини; B – Виконання операцій. Транспортування; C – Хімія. Металургія; D – Текстиль і папір; E – Будівництво; F – Машинобудування. Освітлення. Опалювання. Зброя. Підривні роботи; G – Фізика; H – Електрика.

Структура класифікації дозволяє при редагуванні розширювати систему. Кожний з розділів може містити до 99 класів, окремі номери класів можуть бути зарезервовані з метою введення нових класів.

Нині існує дев'ять редакцій МПК:

1. 1.09.1968 – 30.06.1974 (№№ 288001 – 497783);
2. 1.07.1974 – 31.12.1979 (№№ 497784 – 749369);
3. 1.01.1980 – 31.12.1984 (№№ 749370 – 1132805);
4. 1.01.1985 – 31.12.1989 (№№ 1132806 – 1533627);
5. 1.01.1990 – 31.12.1994 (№№ 1533628 – 2025913);
6. 1.01.1995 – 31.12.1999 (№№ 2025914 – 2143792);
7. 1.01.2000 – 31.12.2005 (№№ 2143793 – 2243630);

8. 1.01.2006 – 31.12.2008 (№№ 2243631 – 2342814);

9. 1.01.2009 – (№№ 2342819 – …).

Спеціалізований фонд ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка, де зосереджена патентна документація, має всі необхідні для проведення патентного пошуку покажчики класів та алфавітно-предметні покажчики до МПК за всіма редакціями, а також таблиці співвідношення різних класифікацій, роз’яснювальні та інструктивні видання. Хоча МПК сьогодні є обов’язковою системою класифікації винаходів в усіх промислово розвинених країнах світу, національні системи класифікації ще використовують для пошуку патентних документів у ретроспективній частині патентних фондів. ХДНБ ім. В. Г. Короленка має покажчики класів винаходів СРСР (до 1970 р.), алфавітно-предметні покажчики до цієї національної системи класифікації винаходів.

2.4 ПАТЕНТНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Спеціалізований підсобний фонд ВІП містить як первинну, так і вторинну патентну документацію – офіційні патентні бюлетені. Періодичні інформаційно-бібліографічні видання патентних відомств і відомств з винахідництва є виданнями державної обліково-реєстраційної бібліографії і фіксують правовий стан охоронних документів. У цих виданнях, як і в описах винаходів, публікуються всі бібліографічні дані, а також реферати або анотації до описів винаходів.

З 1924 р. до 2008 р. ХДНБ ім. В. Г. Короленка одержувала більшість видань патентного відомства Російської Федерації (Федерального

института промышленной собственности – ФИПС), яке продовжує репертуар колишнього «Всесоюзного патентного ведомства».

У бюлетені «Вестник комитета по делам изобретений» (№ 1, 1924 р. – № 6, 1931 р.) систематично публікувалася інформація про винаходи. З того часу змінювались підпорядкованість, періодичність і назва бюлетеня, від «Вестника…» відокремились інші офіційні бюлетені. У зміненому вигляді він існує і дотепер під назвою «Изобретения. Полезные модели» (Російська Федерація).

Назва бюлетеня змінювалася таким чином:

1931 р. № 7 – 1936 р. – «Вестник комитета по изобретательству»;

1937 р. – «Ежемесячный бюлетень Государственного бюро последующей регистрации изобретенй при Госплане СССР»;

1938 р. №№ 1 – 4 «Бюллетень Бюро последующей регисрации изобретений при Госплане СССР»;

1938 р. № 5 – 1946 р. № 1 «Бюллетень Бюро последующей регистрации изобретений Госплана при СНК СССР».

Як і описи винаходів, офіційні патентні бюлетені регулярно надходили до бібліотеки до початку Великої Вітчизняної війни. Під час війни надходження патентної документації припинилося. З цих причин «Бюллетень Бюро последующей регистрации изобретений Госплана при СНК СССР» («Вестник Комитета по делам изобретений») відсутній у бібліотеці за другу половину 1941 р. і 1942 р.

1946 р. №№ 2, 3 – «Бюллетень Бюро изобретений Государственной плановой комиссии Совета Министров СССР»;

1946 р. № 4 – 1962 р. – «Бюллетень изобретений»;

1963 р. – 1965 р. – «Бюллетень изобретений и товарных знаков»;

1966 р. – 1968 р. – «Изобретения. Промышленные образцы. Товарные знаки»;

1969 р. – 1980 р. – «Открытия. Изобретения. Промышленные образцы. Товарные знаки»;

1981 р. – 1982 р. – «Открытия, изобретения, промышленные образцы, товарные знаки»;

1983 р. – 1991 р. – «Открытия. Изобретения».

Зміст і структура бюлетеня не були сталими. Крім інформації про видані авторські свідоцтва і патенти, періодично публікувалася інформація про заявки на винаходи, реєстрацію промислових зразків, товарних знаків; патентно-правові матеріали, впроваджені винаходи, інформація про дипломи, видані на відкриття; інформація про авторські свідоцтва на винаходи (у порядку їх номерів і класифікаційних індексів; номер і дата подання заявки; прізвище винахідника; назва заявника, якщо заявник – підприємство, заклад або організація; відомості щодо предмета винаходу з основними схемами і кресленнями); аналогічні відомості про видані патенти на винаходи; повідомлення про ті авторські свідоцтва, які раніше не були опубліковані; сповіщення про зміну предмета винаходу; відомості про зміну складу авторів винаходів; відомості про анулювання авторських свідоцтв і патентів; повідомлення про зміну патентовласника; інформація про видачу свідоцтв на промислові зразки (з № 4, 1967 р.); інформація про видачу свідоцтв на право виключного користування товарними знаками (знаками обслуговування), зміни щодо статусу їх дії; допоміжні покажчики (документів, що входять до цього бюлетеня): груповий або систематичний

покажчик авторських свідоцтв і патентів; нумераційний покажчик заявок з вказівкою номера авторського свідоцтва або патенту; повідомлення про зміну власника на радянські ліцензії за кордоном – з липня 1969 р.); публікації про селекційні досягнення (з № 5, 1979 р. до № 42, 1980 р.; з № 12, 1985 р. дотепер); поправки; повідомлення про радянські винаходи на які пропонуються ліцензії (з № 18, 1969 р.). Літерно-цифрові коди, що використовуються з № 16, 1986 р. для ідентифікації видів охоронних документів: А1, А2 – авторське свідоцтво, А3, А4 – патенти.

До 1941 р. річні комплекти бюлетеня мали алфавітні і предметні покажчики. З 1961 р. (№ 3 до 1962 р. включно) публікувались «Списки внедренных изобретений». З 1963 р. до червня 1965 р. відомості про впроваджені винаходи публікувались в бюлетені «Информация по изобретательству». З 1968 р. видавався щоквартальний збірник «Внедренные изобретения». Збірник бібліотека одержувала до 1996 року.

2.5 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

Складається з інформаційно-бібліографічних видань патентного відомства, бібліографічних покажчиків, довідкових видань, каталогів та картотек.

2.5.1 Покажчики

За роки функціонування патентного відомства склалася система поточних, щорічних та підсумкових покажчиків до патентного фонду, які

призначені для проведення патентних досліджень, різних видів патентного пошуку – тематичного (предметного); іменного; нумераційного (а також за іншими формальними ознаками документа – датами пріоритету, публікації, викладення для загального перегляду; виду документа; авторське свідоцтво, патент, заявка, інші свідоцтва).

Патентний пошук – пошук у фонді патентної документації охоронних документів (заявок, авторських свідоцтв, патентів) з метою встановлення рівня правової охорони технічних рішень, межі прав патентовласників і умов їх реалізації. Патентний пошук є складовою частиною патентних досліджень, які визначають рівень і тенденції розвитку об’єктів техніки шляхом проведення порівняльного аналізу об’єкта, що створюється, з найкращими вітчизняними і зарубіжними зразками; встановлення патентоздатності технічних рішень і патентної чистоти продукції, що випускається. Пошук може бути спрямований на встановлення наявності патентних документів у бібліотеці; виявлення бібліографічних даних описів винаходів (про заявника, патентовласника, винахідника, назви винаходу), патентів-аналогів тощо; визначення правового статусу патентних документів.

У ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка для проведення різних видів патентного пошуку можна використовувати такі покажчики.

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ПАТЕНТНИХ БЮЛЕТЕНІВ СРСР

«Годовой указатель к бюллетеню…». У бібліотеці наявний:

1938 р. (за друге півріччя) – предметний і алфавітний;

1939 р. (за перше півріччя) – предметний і алфавітний

1962 р. – за рік у № 24 бюлетеня;

1963 р. – 1992 р. – усі номери.

Наповнення щорічних покажчиків змінювалось, проте основними залишались:

- групові (або систематичні) покажчики номерів авторських свідоцтв і патентів на винаходи (з 1967 р. і на промислові зразки і товарні знаки);
- нумераційні покажчики авторських свідоцтв і патентів на винаходи (з 1967 р. і на промислові зразки і товарні знаки);
- нумераційні покажчики заявок на винаходи;
- алфавітні покажчики (назв) винаходів;
- іменні (алфавітні) покажчики авторів винаходів.

У комплектах щорічних покажчиків наведені також відомості про патенти, що втратили чинність; анульовані авторські свідоцтва і патенти: іноземних авторів винаходів і патентовласників; іноземних фірм і заявників.

ПІДСУМКОВІ НУМЕРАЦІЙНІ І СИСТЕМАТИЧНІ ПОКАЖЧИКИ:

«Итоговый нумерационный указатель авторских свидетельств и патентов СССР»: Ч. 1 – …

«Итоговый систематический указатель авторских свидетельств и патентов СССР»: Раздел А –... – підсумкові нумераційні і систематичні покажчики (1970 – 1971 рр., 1977 р., 1985 – 1988 рр. публікації).

Містяться переліки всіх номерів (а також систематичні переліки) авторських свідоцтв і патентів СРСР, виданих протягом 1924 – 1968 рр.; 1924 – 1975 рр.; 1924 – 1985 рр., рекласифікованих за відповідними редакціями МПК.

ПОКАЖЧИКИ ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ:

«Изменения и дополнения к Итоговому систематическому указателю номеров авторских свидетельств и патентов СССР». У бібліотеці наявні за 1982 р.; 1986 р. – 1987 р.

Покажчики містять систематичний перелік номерів авторських свідоцтв і патентів (виданих відповідно у 1924 – 1980 рр. та у 1924 – 1985 рр.), класифікаційні індекси яких змінились (були відредаговані) за другою ($МПК^2$), третьою ($МПК^3$) та четвертою ($МПК^4$) редакціями МПК.

ПОКАЖЧИКИ ПАТЕНТІВ, ЧИННИХ В СРСР

«Библиографический указатель патетов, действующих в СССР (зарегистрированих в СССР) по состоянию на …». У бібліотеці наявні з 01.01.1990 до 01.01.1992.

Покажчики містять інформацію про чинні патенти СРСР. Наведені індекс МПК, номер патенту, номер заявки, дата подання заявки, пріоритетні дані, рік публікації і номер бюлетеня, найменування заявника, назва винаходу.

2.5.2 Каталоги і картотеки

«Допоміжний нумераційний покажчик до фонду описів винаходів» ВІП – книжковий каталог.

Алфавітна картотека періодичних видань ВІП.

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП.

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація».

Нумераційний книжковий каталог описів винаходів містить перелік наявних у фонді ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка первинних патентних документів. Записи розміщені за порядком номерів, поруч із кожним внесеним до каталогу номером опису винаходу проставлений індекс МПК. Каталог призначений для реєстрації фонду описів винаходів і для проведення нумераційного патентного пошуку.

2.6 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

2.7 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Фонд описів винаходів на паперових носіях розставлений за систематично-географічно-нумераційною системою, яка є найефективнішою для проведення різних патентних досліджень. Така розстановка дозволяє вивчати патентну документацію на поступових стадіях розробки нової техніки і технології, при експертизі заявок тощо. Система складається з однієї схеми класифікації по всіх країнах – МПК, відповідно до класифікаційних індексів якої в нумераційній послідовності містяться описи винаходів певної країни.

Описи винаходів зберігаються у спеціальних коробках з позначками індексів класифікації і редакцій МПК. У кожній коробці описи винаходів

розташовані залежно від їх обсягу. Якщо описи винаходів за одним класифікаційним індексом містяться у декількох коробках, тоді крім класифікаційного індексу на коробці проставляється позначка про перші та останні номери документів. Патентні бюлетені, покажчики розставлені за хронологічно-нумераційною системою.

До фонду описів винаходів, патентних бюлетенів, ДПА у читальному залі ВІП організований відкритий доступ.

3 ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ

Промисловий зразок – це результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання (Закон України «Про охорону прав на промислові зразки»).

3.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Свідоцтва.

Патенти.

3.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

З 1967 р. використовувалася Міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ) «Международная классификация промышленных образцов» – МКПО/рос.). Охоплює всі сфери матеріального виробництва, має два ступені поділу: класи і підкласи. У класифікації застосовуються

примітки, що розкривають зміст окремих класів і підкласів, пояснюють поняття деяких термінів рубрик.

3.3 БЮЛЕТЕНЬ ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ

У ВІП наявний за різними назвами:

1966 – 1968 рр. «Изобретения. Промышленные образцы. Товарные знаки».

1969 – 1982 рр. «Открытия. Изобретения. Промышленные образцы. Товарные знаки».

1983 – 1991 рр. «Промышленные образцы. Товарные знаки».

Про промислові зразки у бюлетені є такі відомості:

- інформація про зареєстровані свідоцтва на промислові зразки (за номерам свідоцтв і МКПЗ); наведені дата подання заявки і її номер, назва, зображення зразка, найменування заявника, прізвище автора;
- інформація про зареєстровані патенти на промислові зразки; наведені аналогічні дані;
- повідомлення про зміни в складі авторів промислових зразків тощо;
- нумераційний перелік анульованих свідоцтв і патентів на промислові зразки.

Див. також розділ 2.4.

Про товарні знаки і знаки обслуговування у бюлетені є такі відомості:

- інформація про зареєстровані свідоцтва на товарні знаки і знаки обслуговування (за номерами свідоцтв), (дата подання і номер заявки, номер свідоцтва, дата реєстрації, дата закінчення строку дії правової

охорони на товарний знак, найменування і місце знаходження власника, зображення або назва товарного знаку і номенклатура товарів, на які поширюється товарний знак);

– повідомлення про продовження строку дії свідоцтв на товарні знаки і зміни, що внесені до свідоцтв на товарні знаки, про видання дублікатів свідоцтв на товарні знаки;

– нумераційний перелік анульованих свідоцтв на товарні знаки;

– допоміжні покажчики (документи, що входять в номер бюлетеня); систематичний покажчик свідоцтв на промислові зразки (номер заявки); нумераційний покажчик заявок на промислові зразки (номер свідоцтва або патенту); систематичний покажчик свідоцтв на товарні знаки (номер заявки); нумераційний покажчик заявок на товарні знаки (номер свідоцтва);

– повідомлення про радянські винаходи, на які пропонуються ліцензії.

3.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

3.4.1 Покажчики

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

До 1982 р. був складовою частиною щорічного покажчика до бюлетеня «Открытия. Изобретения. Промышленные образцы. Товарные знаки».

Див. розділ 2.5.1.

1983 – 1988 рр. «Годовой указатель к бюллетеню...» містить:

– систематичний покажчик свідоцтв і патентів до промислових зразків (номер заявки, номер бюлетеня, в якому публікувалася інформація про цей промисловий зразок);

– нумераційний покажчик свідоцтв і патентів до промислових зразків (аналогічні відомості);

– нумераційний покажчик заявок на видачу свідоцтв і патентів до промислових зразків (номер свідоцтва або патенту і номер бюлетеня, в якому публікувалась інформація про промисловий зразок);

– систематичний покажчик свідоцтв до товарних знаків (знаків для товарів і послуг), (номер заявки і номер бюлетеня, в якому публікувалась інформація про товарний знак);

– нумераційний покажчик свідоцтв до товарних знаків (знаків для товарів і послуг), (аналогічні відомості);

– нумераційний покажчик заявок на видачу свідоцтв до товарних знаків (знаків для товарів і послуг), (номер свідоцтва і номер бюлетеня, в якому публікувалась інформація про товарний знак).

ПІДСУМКОВІ ПОКАЖЧИКИ

«Итоговые систематический и нумерационный указатели к фонду авторских свидетельств и патентов на промышленные образцы СССР за 1967, 1968, 1969, 1970 годы», изданный в 1971 г.

«Указатель промышленных образцов» (№ 1 – № 216687, 1988).

3.4.2 Каталоги і картотеки

Алфавітна картотека періодичних видань ВІП.

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП.

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація». Розділ «Патентна документація СРСР».

3.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

3.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Фонд бюлетенів, покажчиків класів, щорічних і підсумкових покажчиків промислових зразків знаходиться в читальному залі ВІП у відкритому для користувачів доступі. Документи розставлені за хронологічно-нумераційною системою. Видання 70-х, частково 80-х років XX ст. знаходяться у ВЗФ.

4 ТОВАРНІ ЗНАКИ (ЗНАКИ ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ)

Торговельна марка – будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути слова,

літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів (Стаття 492 Цивільного кодексу України).

4.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Свідоцтва.

4.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна класифікація товарів і послуг (МКТП) — Международная классификация товаров и услуг (МКТУ) (рос.). Започаткована у 1957 р. Охоплює всі сфери матеріального виробництва. Окремі класи систематизують «товари», окремі – «послуги». Підкласів, як в інших класифікаціях, схема не має. Складається з двох самостійних частин: схема і пояснення до неї. При використанні класифікації в першій частині виявляється клас, а в другій частині уточнюється належність об'єкта до конкретного класу за допомогою детальних пояснень і приміток, посилань до інших класів.

4.3 БЮЛЕТЕНЬ

Видавався з 1959 р. до 1962 р. (включно) один раз на квартал.

У фонді ХДНБ ім. В. Г. Короленка є:

з № 1 бюлетеня за 1963 р. (свідоцтво № 21017) до 1965 р. (включно) відомості про товарні знаки, «Бюллетень изобретений и товарних знаков» (виходив 2 р. на місяць).

1966 р. – 1968 р «Изобретения. Промышленные образцы. Товарные знаки» (виходив 2 і 3 рази на місяць).

1969 р. – 1982 р. «Открытия. Изобретения. Промышленные образцы. Товарные знаки».

1983 р. – 1991 р. «Промышленные образцы. Товарные знаки» (виходив 4 рази на рік).

Див. розділ 3.3.

4.4. ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

4.4.1 Покажчики

Річні покажчики до бюлетеня (див. розділ 3.4.1).

4.4.2 Каталоги і картотеки

Алфавітна картотека періодичних видань ВІП.

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП.

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація». Розділ «Патентна документація СРСР».

4.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

4.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 3.6.

5 ПАТЕНТНІ ДОКУМЕНТИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ (RU). ВИНАХОДИ

5.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патенти.

5.2 ОПИСИ ВИНАХОДІВ

Патентним законом Російської Федерації передбачена двостадійна публікація патентних документів на винаходи. Після проведення формальної експертизи з позитивним результатом через 18 місяців від дати надходження заявки здійснюється її публікація (є винятки). Упродовж трьох років від дати надходження заявки приймається рішення про видачу патенту (за клопотанням заявника або третіх осіб в разі позитивного висновку експертизи про патентоздатність винаходу).

5.2.1 Описи винаходів до заявок

Описи винаходів до заявок почали видаватись з 1 червня 1995 р. Містять титульний аркуш, текст опису винаходу до заявки, формулу винаходу і графічні матеріали. У бібліотеці вони є за 1995 – 1996 рр.

5.2.1.1 Види носіїв

Паперові.

5.2.2 Описи винаходів до патентів

1992 – 2008 рр. Нумерація охоронних документів на винаходи – патенти Російської Федерації почалась з № 2000001. Особливістю опису винаходу до патенту Російської Федерації від описів, які публікувались раніше, є наступні ознаки: (11) – номер документа – нумерація з № 2000001; (12) – словесне означення документа – «Описание изобретения к патенту Российской Федерации»; (13) – код виду документа – С1; (21) – реєстраційний номер заявки – восьмизначний номер з двома останніми цифрами року і нулями попереду для заявок, поданих після 14 жовтня 1992 р.; для заявок, що подані після 1 січня 1995 р.– восьмизначний номер з двома останніми цифрами року попереду, третя цифра в номері означає код об'єкта промислової власності.

5.2.2.1 Види носіїв

Паперові 1992 – 1996 рр.

Машинозчитувані (CD-ROM і DVD) 1997 – 2008 рр.

У спеціалізованому фонді ВІП є БД «Патенты России» у вигляді комплекту повних описів, а також бібліографічних даних і рефератів до

патентів і заявок Російської Федерації на винаходи і корисні моделі: 1997 – 2001 рр. на CD-ROM; 2002 р., 2003 р. – на DVD; 2004 – 2008 рр. – на CD-ROM.

5.3 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна патентна класифікація – 6, 7, 8 редакції.

5.4 ПАТЕНТНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Офіційний бюлетень патентного відомства Російської Федерації є у ХДНБ ім. В. Г. Короленка за 1992 – 2008 рр. з деякими прогалинами:

1992 – 1993 рр. «Изобретения»;

1994 р., №№ 5 – 24 – 1996 р. «Изобретения (заявки и патенты)»;

2001 р., №№ 19 – 36 «Изобретения. Полезные модели»;

2002 – 2003 рр. – відсутній;

2004 р., №№ 19 – 36;

2005 р., №№ 1 – 18;

2006 р. – відсутній;

2007 р., №№ 19 – 36;

2008 р., №№ 1 – 18.

Суттєві зміни були внесені до офіційного бюлетеня «Изобретения» у 1993 р. У ньому продовжувалась публікація відомостей про охоронні документи СРСР на винаходи, зареєстровані до 14 жовтня 1992 р.:

№ 6 – № 24 за 1993 р. у розділах «Авторские свидетельства на изобретения» та «Патенты на изобретения»;

№ 25 – № 32 за 1993 р. у розділах «Авторские свидетельства СССР на изобретения» та «Патенты СССР на изобретения».

Перші 32 патенти Російської Федерації на винаходи (№№ 2000001–20000032), видані згідно з Патентним законом Російської Федерації (від 14 квітня 1992 р.), опубліковані у № 6 за 1993 р. Відомості про заявки, що пройшли формальну експертизу з позитивним результатом опубліковані у №№ 33 – 36 за 1993 р.

До публікацій увійшли основні бібліографічні дані, реферат, креслення або схема. Заявки публікувались за їх реєстраційними номерами і впорядковані за індексами МПК.

Назва і періодичність бюлетеня, структура і форма представлення інформації в ньому змінились з № 1, 1994 рік («Изобретения (заявки и патенты»), видавався 2 р. на місяць: офіційні повідомлення; відомості про заявки, що пройшли формальну експертизу; інформація про видані патенти на винаходи, що внесені до Державного реєстру винаходів Російської Федерації; допоміжні *покажчики* заявок і патентів, що входять в номер бюлетеня: (нумераційний покажчик (номер патенту – номер заявки – індекс МПК); нумераційний покажчик (номер заявки – номер патенту – номер заявки); систематичний покажчик (індекс МПК – номер заявки – номер патенту)); відомості про всі зміни правового статусу патентних документів; відомості про патентних повірених; юридичні консультації.

Дата публікації бюлетеня, зазначена на титульному аркуші, ставала датою реєстрації винаходу у Державному реєстрі винаходів Російської

Федерації. Кожний елемент бібліографічного опису має цифровий код за стандартом ВОІВ ST.9.

Особливо багато змін з'явилось у бюлетені з 1 червня 1995 р. з початком публікації описів винаходів до заявок і припинення викладення матеріалів заявок (див. №№ 22, 26, 1995 р.; №№ 18, 19. 1997 р.).

З 2000 р. офіційний бюлетень виходить три рази на місяць під назвою «Изобретения. Полезные модели».

5.5 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

Див. розділ 2.5.

5.5.1 Покажчики

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ПАТЕНТНИХ БЮЛЕТЕНІВ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ:

«Годовой указатель к фонду авторских свидетельств и патентов за ...»

- 1992 – 1995 рр. на паперових носіях;
- 1996 р. – комплексний покажчик на CD-ROM;
- 2004 – 2005 рр. на паперових носіях.

До фонду охоронних документів Російської Федерації на винаходи публікуються такі річні покажчики:

- систематичні покажчики патентів на винаходи (індекс МПК, номер документа, вид документа, дата публікації). У систематичному покажчику інформація впорядкована за всіма індексами МПК, наданий

кваліфікаційний знак індексу. У межах одного індексу відомості наведені за номерами документів;

– нумераційний покажчик патентів на винаходи (номер документа, вид документа, індекс МПК, дата публікації). У нумераційному покажчику наведені також нумераційні переліки патентів на винаходи: зміни патентовласника; патенти на винаходи, що припинили дію; припинення дії авторського свідоцтва СРСР на території Російської Федерації і видача патенту на строк, що залишився;

– нумераційний покажчик заявок на винаходи (номер заявки, вид заявки, індекс МПК, дата публікації);

– іменний покажчик авторів винаходів (прізвище, ім'я, по батькові автора, номер документа, вид документа, дата публікації);

– іменний покажчик патентовласників (прізвище, ім'я, по батькові або найменування патентовласника, номер патенту, вид документа, дата публікації).

До 1996 р. до річних покажчиків входив нумераційний покажчик заявок у вигляді таблиці співвідношень між реєстраційним номером заявки і номером офіційного охоронного документа.

Річний покажчик до бюлетеня на CD-ROM містить бібліографічну інформацію аналогічну опублікованій в офіційному бюлетені. Інформація представлена за нумераційним, систематичним і двома іменними (авторів і правовласників) покажчиками. Можливий пошук патентно-правової інформації у розділі «Извещения».

5.5.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 2.5.2.

5.6 ВИДИ НОСІЇВ

Див. розділи: 5.2.1.1; 5.2.2.1; 5.5.1.

5.7 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Фонд описів винаходів до заявок Російської Федерації на паперових носіях розставлений за систематично-географічно-нумераційною системою. Патентні бюлетені, покажчики на паперових носіях розставлені за хронологічно-нумераційною системою. До фонду описів винаходів до заявок, патентних бюлетенів, ДПА у читальному залі ВІП організований відкритий доступ (див. розділ 2.7).

Документи на компактних оптичних дисках (описи винаходів до патентів, комплексний річний покажчик за 1996 р.) розставлені за хронологічно-нумераційною системою та знаходяться у закритому для користувачів доступі в читальному залі ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

6 КОРИСНІ МОДЕЛІ

6.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патенти (свідоцтва).

6.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна патентна класифікація (МПК).

6.3 ОПИСИ КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ

1997(4)–2008 рр. нумерація свідоцтв на корисні моделі почалась з № 1 у 1994 р. і містить наступні відомості: індекс МПК, номер свідоцтва, реєстраційний номер заявки, дата надходження заявки до патентного відомства, дата початку дії свідоцтва на корисну модель, конвенційні дані, імена авторів, заявників і власників патентів на корисну модель, назва корисної моделі, адреса для листування, формула і креслення. Відмінною особливістю опису корисної моделі є код виду документа (13)-01.

6.4 ВИДИ НОСІЇВ

Машинозчитувані.

Див. розділ 5.2.2.1.

6.5 БЮЛЕТЕНЬ (з публікаціями про корисні моделі)

1994 – 1996 рр.; 2001 р.; 2004 – 2005 рр.; 2007 – 2008 рр.

Фонд бібліотеки ім. В. Г. Короленка містить такі бюлетені:

«Полезные модели. Промышленные образцы»

1994 р., №№ 1 – 12

1995 р., № 1; №№ 3 – 12

1996 р., №№ 1 – 12

1997 – 2000 – відсутні.

З 2001 р. інформація про корисні моделі увійшла до бюлетеня «Изобретения. Полезные модели».

Див. розділ 5.4.

Публікація відомостей про видачу свідоцтв в офіційному бюлетені «Полезные модели. Промышленные образцы» почалася з № 6, 1994 р. (для довідок див. № 11, 1994 р. с. 3 – 29). З 2000 р. відомості про корисні моделі публікуються у бюлетені «Изобретения. Полезные модели». Датою публікації відомостей про видачу патенту на корисну модель є дата публікації бюлетеня, що проставлена на його титульному аркуші. Наповнення бюлетеня див. також розділ 6.3.

Розділ «Свидетельства Российской Федерации на полезные модели» в бюлетені згідно з новою редакцією «Патентного закона Российской Федерации» став називатись «Патенты и свидетельства Российской Федерации на полезные модели» і має код за стандартом ВОІВ ST.17 — FG1K. Кожний елемент бібліографічного опису ідентифікований відповідним цифровим кодом за стандартом ВОІВ ST.9. Він розміщується перед ним у дужках. Публікації у розділі впорядковані за МКВ.

До розділу бюлетеня про корисні моделі готуються такі *допоміжні покажчики* (документів, що входять в цей номер бюлетеня):

- нумераційний покажчик (номер заявки, номер патенту (свідоцтва);

– систематичний покажчик (індекс МПК, номер патенту (свідоцтва). У систематичному покажчику відомості впорядковані за всіма індексами МПК, є кваліфікаційний знак індексу;

– повідомлення про зміни правового статусу патентів (свідоцтв) на корисні моделі (дострокове припинення дії через несплату збору; продовження дії; відновлення дії тощо). Усі відомості впорядковані за номерами свідоцтв.

6.6 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

6.6.1 Покажчики

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ФОНДУ ПАТЕНТІВ (СВІДОЦТВ) РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ДО КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ

У ХДНБ ім. В. Г. Короленка є такі річні покажчики:

за **1994 р**. та **2004 – 2005 рр**. на паперових носіях;

за **1996 р.** комплексний покажчик на CD-ROM.

До фонду патентів (свідоцтв) до корисних моделей Російської Федерації публікуються такі річні покажчики:

– нумераційний покажчик патентів (свідоцтв) до корисних моделей, що опубліковані у … році (номер патенту/свідоцтва/, індекс МПК, дата публікації). До кожного патенту (свідоцтва) наводяться всі індекси МПК;

– систематичний покажчик патентів (свідоцтв) до корисних моделей, що опубліковані у … році (індекс МПК, номер патенту/свідоцтва, дата публікації). У систематичному покажчику інформація впорядкована

за всіма індексами МПК, надається кваліфікаційний знак індексу за стандартом ВОІВ ST.8. У межах одного індексу відомості впорядковані за номерами свідоцтв;

– іменний покажчик авторів і власників патентів (свідоцтв) до корисних моделей, що опубліковані у … році (автор або власник патенту/свідоцтва, номер патенту/свідоцтва, індекс МПК, дата публікації, назва корисної моделі). Відомості в іменному покажчику впорядковані за алфавітом прізвищ авторів і власників патентів (свідоцтв). Назва корисної моделі вказується за прізвищем першого автора. Стосовно інших авторів, а також патентовласників замість назви корисної моделі подається посилання на прізвище першого автора.

6.6.2 Каталоги і картотеки

Алфавітна картотека періодичних видань ВІП.

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП.

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація».

6.7 ВИДИ НОСІЇВ

Для описів корисних моделей – машинозчитувані (див. розділ 5.2.2.1).

Для бюлетенів річних покажчиків – паперові, за винятком комплексного річного покажчика до БД «Патенты России» за 1996 р. – на CD-ROM (див. розділ 6.6.1).

6.8 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 2.7; 5.7.

7 ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ

7.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патенти.

7.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Див. розділ 3.2.

7.3 БЮЛЕТЕНЬ ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ

Фонд ХДНБ ім. В. Г. Короленка містить наступні бюлетені промислових зразків Російської Федерації:

1992 р., №№ 1 – 4 – «Промышленные образцы. Товарные знаки».

1993 р., №№ 1 – 12.

1994 р., №№ 1 – 12 – «Полезные модели. Промышленные образцы».

1995 р., № 1, №№ 3– 12.

1996 р., № 1 – 12.

1997 – 2000 рр. – відсутні.

2001 р., №№ 7 – 12 – «Промышленные образцы».

2002 – 2005 рр. – відсутні.

2006 р. – 2008 р. – з прогалинами.

1993 – 2004 рр. – «Промышленные образцы России» – ретроспективный комплект на одном DVD.

Відомості про зареєстровані промислові зразки Російської Федерації почали публікувалася в офіційному бюлетені «Полезные модели. Промышленные образцы» з № 1 за 1994 р. Нумерація патентів Російської Федерації на промислові зразки почалася з № 38001. З 2000 р. відомості про промислові зразки публікуються в бюлетені «Промышленные образцы», який виходить щомісяця. На титульному аркуші бюлетеня зазначена дата його публікації. До структури бюлетеня і складу даних входять також (з 1999 р.): дата початку дії патенту на промисловий зразок; адреса для листування.

Розділ про промислові зразки містить такі дані: індекс(и) МКПЗ; номер патенту; реєстраційний номер заявки; дата надходження заявки до патентного відомства; дата початку дії патенту на промисловий зразок; конвенційні дані; дата реєстрації; прізвище заявників, авторів, патентовласників, патентного повіреного; адреса для листування; назва промислового зразка; перелік суттєвих ознак; зображення промислового зразка.

Публікації у розділі впорядковані за МКПЗ і номерами патентів; є такі допоміжні покажчики: систематичний покажчик (індекс МКПЗ, номер

заявки, номер патенту); нумераційний покажчик (номер заявки, номер патенту); повідомлення (про зміни правового статусу патентів на промислові зразки, що сталися після їх видачі).

БД містить «інформацію про промислові зразки, зареєстрованих в Російській Федерації»:

- бібліографічні дані;
- суттєві ознаки;
- зображення;
- сповіщення.

БД є електронною версією «Бюллетеня промышленных образцов» Російській Федерації, яка за допомогою інформаційно-пошукової системи МІМОЗА забезпечує ефективний пошук, перегляд і отримання копій знайдених документів.

7.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

7.4.1 Покажчики

До промислових зразків публікуються такі річні покажчики:

- систематичний покажчик патентів на промислові зразки (індекс МКПЗ, номер патенту, дата публікації);

- нумераційний покажчик патентів на промислові зразки (номер патенту, індекс МКПЗ, дата публікації).

У фонді ХДНБ ім. В. Г. Короленка є річні покажчики до промислових зразків Російської Федерації за 1992 р., 1994 р.

7.4.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 3.4.2.

7.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

Машинозчитувані (БД «Промышленные образцы России» – на DVD).

7.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Фонд бюлетенів, покажчиків класів, річних покажчиків промислових зразків розташований в читальному залі ВІП у відкритому для користувачів доступі; розставлений за хронологічно-нумераційною системою (за винятком БД «Промышленные образцы России», яка знаходиться у закритому для користувачів доступі.

8 ТОВАРНІ ЗНАКИ І ЗНАКИ ОБСЛУГОВУВАННЯ (ЗНАКИ ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ)

8.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Свідоцтво на знак для товарів і послуг – охоронний документ, що надає виключне право власникові документа на використання знака для товарів і послуг та розпорядженням ним, а також на заборону

використання знака для товарів і послуг іншим особам (Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»).

8.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Див. розділ 4.2.

8.3 БЮЛЕТЕНЬ ТОВАРНИХ ЗНАКІВ І ЗНАКІВ ОБСЛУГОВУВАННЯ

У фонді ХДНБ ім. В. Г. Короленка є такі бюлетені товарних знаків Російської Федерації:

1992 р., №№ 1 – 4 – «Промышленные образцы. Товарные знаки».

1993 р., №№ 1– 12.

1994 р., №№ 3 – 8, 10 – 12 – «Товарные знаки, знаки обслуживания и наименования мест происхождения товаров» (виходив щомісяця).

1995 р., №№ 1 – 12.

1996 р., №№ 1 – 12.

1997 – 2000 р. – відсутні.

2001 р, №№ 13 – 24 (виходив 2 рази на місяць).

2002 – 2005 р. – відсутні.

2006 р., №№ 13 – 24.

2006 р. – «Товарные знаки России» – БД на CD-ROM.

2007 р., № 13 – 24.

2008 р., №№ 1 – 12.

2008 р. – «Товарные знаки России» – БД на CD-ROM.

Відомості про зареєстровані товарні знаки і знаки для послуг почали публікуватись в офіційному бюлетені Роспатенту «Товарные знаки, знаки обслуживания и наименования мест происхождения товаров» з № 8, 1994 р. Нумерація свідоцтв Російської Федерації на товарні знаки за новим законодавством почалась з № 108946.

До публікацій входять наступні сповіщення (за наявності вихідних даних у документах): номер свідоцтва, реєстраційний номер заявки, дата надходження заявки до патентного відомства, дата виставкового або іншого пріоритету, дата реєстрації, дата закінчення строку дії, конвенційні дані, дата міжнародної реєстрації товарного знаку, ім’я власника знаку, елемент, що не є предметом самостійної охорони, вказівка, що знак є колективним, відомості про підприємства, які мають право користуватись колективним знаком, витяг зі статуту колективного знаку, вказівка, що він об’ємним, номер(и) і дата(и) попередньої(іх) реєстрації(цій), індекс(и) МКТП, перелік товарів і (або) послуг, вказівка про заявлені кольори.

Датою публікації свідоцтва на товарний знак і знак обслуговування є дата публікації бюлетеня (вказано на титульному аркуші). Кожний елемент бібліографічного опису має трипозиційний цифровий код за стандартом ВОІВ ST.60 (розміщений перед ним у дужках). Публікації впорядковані за номером свідоцтва.

У бюлетенях є два допоміжні покажчики, які забезпечують оперативний пошук відомостей за індексами МКТП і номерами заявок:

– систематичний покажчик (клас МКТП, номер реєстрації);

– нумераційний покажчик (номер заявки, номер реєстрації).

Бюлетень містить також розділ «Сповіщення», де публікуються відомості про зміну правового статусу зареєстрованих товарних знаків і знаків обслуговування.

БД є електронною версією бюлетеня Роспатенту «Товарные знаки, знаки обслуживания и наименования мест происхождения товаров», яка за допомогою інформаційно-пошукової системи (ІПС) МІМОЗА забезпечує ефективний пошук, перегляд і отримання копій знайдених документів.

8.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

8.4.1 Покажчики

Про товарні знаки публікуються такі річні покажчики:

– систематичний покажчик свідоцтв (клас МКТП, номер реєстрації, дата публікації);

– нумераційний покажчик заявок на товарні знаки і знаки обслуговування (номер заявки, номер реєстрації, клас МКТП, дата публікації).

У фонді ХДНБ ім. В. Г. Короленка є річні покажчики до товарних знаків і знаків обслуговування Російської Федерації за 1992, 1995 рр.

8.4.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 3.4.2.

8.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові (за винятком БД «Товарные знаки России» на CD-ROM).

8.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Фонд бюлетенів, покажчиків класів, річних покажчиків знаходиться в читальному залі ВІП у відкритому для користувачів доступі (за винятком БД «Товарные знаки России» на CD-ROM, яка знаходиться у закритому доступі), розставлений за хронологічно-нумераційною системою.

9 ЗАЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ

Зазначення походження товарів містить сучасні, історичні найменування країн, населених пунктів, місць та інших географічних об'єктів або тих, що походять від таких найменувань і стали відомими в результаті їх використання відносно товарів, чиї особливі властивості винятково або головним чином, визначаються характерними для цих географічних об'єктів природними умовами і (або) людськими факторами.

Просте зазначення походження товару — будь-яке словесне чи зображувальне (графічне) позначення, що прямо чи опосередковано вказує географічне місце походження товару. (Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів»).

9.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Свідоцтва на право користування зазначенням походження товарів.

9.2 БЮЛЕТЕНЬ ТОВАРНИХ ЗНАКІВ, ЗНАКІВ ДЛЯ ПОСЛУГ І ЗАЗНАЧЕНЬ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ

Див. розділ 8.3.

До бюлетеня входять такі відомості: номер свідоцтва про реєстрацію або номер свідоцтва на право користування зазначенням походження товарів, реєстраційний номер заявки, дата надходження заявки до патентного відомства, дата реєстрації, дата, до якої діє зареєстроване свідоцтво, ім’я власника свідоцтва на право користування зазначенням походження товару, назва місця походження товару, вид товару, опис його особливостей.

Публікації впорядковані за номерами свідоцтв. Свідоцтва мають спеціальну нумерацію через дріб. Цифра до косої риски – номер реєстрації зазначення походження товару, цифра після риски – номер власника свідоцтва на право користуватися назвою місця походження товару. У бюлетені публікуються допоміжний нумераційний покажчик (номер заявки – номер свідоцтва), а також сповіщення про зміну правового статусу зазначень походження товарів після внесення їх до Державного реєстру назв місць походження товарів, Російської Федерації.

9.3 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

9.3.1 Покажчики

По свідоцтвам на право користування назвою місця походження товару публікуються (за умови значної кількості їх реєстрації) наступні види річних покажчиків:

– нумераційний покажчик свідоцтв (номер свідоцтва, назва місця походження товару, дата публікації);

– іменний покажчик назв місць походження товарів (назва місця походження товару, номер свідоцтва, дата публікації).

У фодні ХДНБ ім. В. Г. Короленка є річні покажчики до зазначення походження товарів Російської Федерації за 1992; 1995 роки.

9.3.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 3.4.2.

9.4 НОСІЇ

Паперові (за винятком БД «Товарные знаки России» – на CD-ROM).

9.5 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 8.6.

10 ПАТЕНТНІ ДОКУМЕНТИ УКРАЇНИ (UA). ВИНАХОДИ

10.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патенти (деклараційні патенти – за заявками, поданими до 31 грудня 2003 р.).

Деклараційний патент – різновид патенту, що видається за результатом формальної експертизи на винахід (з 12.07.2000 р.).

10.2 ОПИСИ ДО ПАТЕНТІВ (ДЕКЛАРАЦІЙНИХ ПАТЕНТІВ) НА ВИНАХОДИ

– **1997 – 2001 рр.** – на паперових носіях
– **2003 – 2005 рр.** – на машинозчитуваних носіях – БД CISPATENT
– **2005 – 2008 рр.** – на машинозчитуваних носіях – БД «Винаходи України»

Публікація описів до патентів на винаходи розпочалася в Україні з 1993 р. За структурою опис до патенту на винахід включає бібліографічні дані, опис винаходу, формулу і графічні матеріали (за наявності). Кожний елемент бібліографічних даних супроводжується кодом INID відповідно до стандарту ВОІВ ST.9. Для ідентифікації опублікованих патентних документів використовується код виду документа згідно зі стандартом ВОІВ ST.16.

Види описів до патентів України на винаходи мають такі особливості.

Опис до патенту на винахід без проведення експертизи по суті.

Дата публікації не наводиться.

Код виду документа – А.

Код виду документа зазначається також у форматі номера охоронного документа.

Дата представлення патентного документа для загального ознайомлення шляхом викладки (під кодом ІНІД (47))

Опис до деклараційного патенту на винахід.

Дата публікації заявки не наводиться.

Код виду документа – А.

Код виду документа зазначається також у форматі номера охоронного документа.

Опис до патенту на винахід, що охоронявся авторським свідоцтвом СРСР.

Під кодами ІНІД (21) та (22) наводиться номер та дата подання заявки до Патентного відомства СРСР.

Код виду документа – А 1.

Містить додатково відомості під кодом ІНІД (10) – вид та номер охоронного документа СРСР.

Дата публікації заявки не наводиться.

Опис до патенту на винахід, виданого на підставі реєстрації патенту СРСР.

Під кодами ІНІД (21) та (22) наводиться номер та дата подання заявки до Патентного відомства СРСР.

Код виду документа – А3.

Містить додатково відомості під кодом ІНІД (10) – вид та номер охоронного документа СРСР.

Дата публікації заявки не наводиться.

Опис до патенту на винахід, виданого за позитивним рішенням Патентного відомства колишнього СРСР.

Містить додатково відомості під кодом ІНІД (20) – номер та дата подання до Держпатенту України заявки, раніше поданої до Патентного відомства СРСР.

Під кодами ІНІД (21) та (22) наводиться номер та дата подання заявки до Патентного відомства СРСР.

Дата публікації заявки не наводиться.

Код виду документа – С1.

Опис до патенту на винахід, виданого на підставі заявки, поданої до Патентного відомства колишнього СРСР, за якою не було позитивного рішення.

Містить додатково відомості під кодом ІНІД (20) – номер та дата подання до Держпатенту України заявки, раніше поданої до Патентного відомства СРСР.

Під кодами ІНІД (21) та (22) наводиться номер та дата подання заявки до Патентного відомства СРСР.

Код виду документа – С2.

Опис до патенту на винахід, виданого на підставі національної заявки.

Код виду документа – С2.

10.2.1 Види носіїв

Машинозчитувані (CD-ROM).

У спеціалізованому фонді ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка є:

– БД CISPATENT – регіональний спільний проект, який містить офіційні публікації патентних відомств дев’яти держав-учасниць СНД у т. ч. і України, а також ЄАПВ, а також містить програмне забезпечення ІПС МІМОЗА, що дозволяє здійснювати всі види пошуку.

– БД «Винаходи в Україні» (національний CD-ROM), яка містить офіційні публікації зареєстрованих патентів (деклараційних патентів) України на винаходи (корисні моделі). Наведені бібліографічні дані, реферати трьома мовами (українською, російською, англійською), формули й описи до патентів – українською мовою. Інформаційно-пошукова система дозволяє здійснювати всі види пошуку: тематичний (предметний), нумераційний, іменний, за ключовими словами.

10.3 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна патентна класифікація – 4, 5, 6, 7, 8, 9 редакції (див. розділ 2.3).

Переклад МПК українською мовою вперше було здійснено у 1997 р. з автентичного англійського тексту (не у повному обсязі). Восьма редакція МПК, яка набула чинності з 1 січня 2006 р., розділена на два рівні: базовий та поглиблений. Базовий рівень (загальний) використовується для класифікування патентних документів у національних фондах невеликого обсягу і переглядається один раз на три роки. Поглиблений рівень (детальніший) застосовується для більш диференційованого пошуку патентних документів країн-учасниць PCT. Патентні відомства інших країн можуть застосовувати поглиблений рівень за потребою. В Україні для класифікування національних патентних документів використовується базовий рівень восьмої і дев'ятої редакцій МПК, за винятком тих заявок на винаходи і корисні моделі, що належать до галузей техніки, зазначених у затвердженому «Переліку…». Таким чином, в Україні використовується комбінована система класифікування за українською версією МПК-8, МПК-9.

У ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка є покажчики класів восьмої, дев'ятої редакцій МПК (базовий рівень), «Покажчик ключових термінів до шостої редакції Міжнародної патентної класифікації українською мовою».

Базовий рівень восьмої редакції МПК (2006 р.) опублікований в офіційному бюлетені «Промислова власність» за 2006 р., № 3 «Таблицю відповідності між індексами поглибленого рівня восьмої редакції Міжнародної патентної класифікації, які застосовуються для класифікування національних патентних документів відповідно до Переліку, затвердженого Державним департаментом інтелектуальної власності, та індексами її базового рівня» опубліковано також в

офіційному бюлетені «Промислова власність» за 2006 р., № 10 (див. розділ 10.4).

10.4 ПАТЕНТНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Офіційний бюлетень Державного патентного відомства України «Промислова власність» почав виходити з 1993 р. У бібліотеці він є з 1993 – 2014 рр. (відсутній за 1999 р.). У рефераті наводиться стислий виклад суті винаходу без тлумачення обсягу його правової охорони.

Інформація в бюлетені представлена бібліографічними даними (назва винаходу, класифікаційні індекси, посилання на інші документи, вид патентного документа, його номер, дані про винахідника, заявника, власника патенту, а також різні дати, які відображають стадії розгляду винаходів та їх реєстрації, відомості про патентування в різних країнах тощо).

Відомості про винаходи надаються у таких розділах офіційного бюлетеня «Промислова власність»:

– публікація відомостей про заявки на винаходи, які прийняті до розгляду;

– публікація відомостей про винаходи, які внесені до Державного реєстру винаходів України;

– публікація відомостей про видачу патентів України на винаходи (корисні моделі) – починаючи з № 5 а 1994 р.;

– відомості про заявки на винаходи, які прийняті до розгляду – починаючи з № 5 за 2001 р.;

– відомості про видачу патентів України на винаходи;

– відомості про видачу деклараційних патентів України на винаходи;

– сповіщення (відомості стосовно різного роду змін правового статусу патентів/деклараційних патентів/на винаходу та інші відомості інформаційного характеру в підрозділі «Винаходи»).

Розділ «Відомості про заявки, винаходи, які прийняті до розгляду» супроводжується такими допоміжними покажчиками:

– систематичний покажчик заявок на винаходи, які прийняті до розгляду (індекс МПК, номер заявки);

– нумераційний покажчик заявок на винаходи, які прийняті до розгляду (номер заявки, індекс МПК).

Розділ «Відомості про видачу патентів України на винаходи» супроводжується такими допоміжними покажчиками:

– систематичний покажчик патентів на винаходи (індекс МПК, номер патенту);

– нумераційний покажчик заявок на винаходи (номер заявки, номер патенту);

– нумераційний покажчик патентів на винаходи (номер патенту, індекс МПК);

– нумераційний покажчик патентів на винаходи, які внесені до Державного реєстру за авторським свідоцтвом СРСР (номер патенту України, номер авторського свідоцтва СРСР, індекс МПК);

– нумераційний покажчик авторських свідоцтв СРСР, які припинили дію в Україні у зв’язку з видачею патентів України на винаходи (номер авторського свідоцтва СРСР, номер патенту України).

Розділ «Відомості про видачу деклараційних патентів України на винаходи» супроводжується такими допоміжними покажчиками:

– систематичний покажчик деклараційних патентів на винаходи (індекс МПК, номер патенту);

– нумераційний покажчик заявок на винаходи (номер заявки, номер патенту);

– нумераційний покажчик деклараційних патентів на винаходи (номер патенту, індекс МПК).

Офіційний бюлетень «Промислова власність» – періодичне видання, що містить відомості про права на об'єкти промислової власності. Публікація офіційного бюлетеня «Промислова власність» розпочалася у 1993 р. відповідно до законів України з питань охорони промислової власності.

Назва офіційного бюлетеня, його структура і склад відомостей неоднаразово змінювалися:

1993 р. – 1994 р., № 4 – «Промислова власність. Винаходи. Промислові зразки. Корисні моделі. Промислові зразки. Товарні знаки. Знаки обслуговування. Сорти рослин».

1994 р., № 5 – 2001 р., № 7 – «Промислова власність. Винаходи. Корисні моделі. Промислові зразки. Знаки для товарів і послуг. Сорти рослин»

2001 р., № 8 – 2003 р., № 2 – «Промислова власність. Винаходи. Корисні моделі. Промислові зразки. Знаки для товарів і послуг. Топографії інтегральних мікросхем. Кваліфіковані зазначення походження товарів. Сорти рослин».

Слова «сорти рослин» були вилучені з назви бюлетеня з 2003 р. (№ 3). Також з 2003 р. офіційний бюлетень виходить у двох книгах:

Книга 1 – «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ. Винаходи. Корисні моделі. Топографії інтегральних мікросхем».

Книга 2 – «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ. Промислові зразки. Знаки для товарів і послуг. Кваліфіковані зазначення походження товарів».

Датою публікації відомостей з поточного бюлетеня є дата публікації бюлетеня, що вказана на його титульному аркуші.

10.5 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

10.5.1 Покажчики

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ОФІЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Починаючи з 1993 р., до офіційного бюлетеня «Промислова власність», протягом року виходить річний покажчик – довідково-пошукове видання до бюлетеня.

З 2000 р. річний покажчик видається у двох томах:

Том 1. «Винаходи. Корисні моделі. Топографії інтегральних мікросхем»;

Том 2. «Промислові зразки, знаки для товарів і послуг, кваліфіковані зазначення походження товарів. Сорти рослин».

З 2003 р. з назви другого тому річного покажчика вилучені слова «сорти рослин».

Річний покажчик містить таку інформацію:

1. «Заявки на винаходи, які прийняті до розгляду»:

- систематичний покажчик номерів заявок на винаходи;
- нумераційний покажчик заявок;
- іменний покажчик авторів винаходів.

2. «Патенти на винаходи, відомості про які внесені до Державного реєстру винаходів України»:

- систематичний покажчик патентів на винаходи;
- нумераційний покажчик заявок на винаходи;
- нумераційний покажчик патентів на винаходи;
- іменний покажчик власників патентів на винаходи.

Другий том річного покажчика за 1997 р. має систему покажчиків та переліків про патенти України на винаходи, які внесені до Державного реєстру за період з 1992 – 1997 рр. за охоронними документами колишнього СРСР, а саме:

- нумераційний покажчик патентів на винаходи;
- нумераційний покажчик заявок на винаходи;
- систематичний покажчик номерів патентів на винаходи;
- перелік патентів колишнього СРСР, які були перереєстровані на патенти України на винаходи;
- перелік авторських свідоцтв колишнього СРСР, які втратили чинність у зв'язку з видачею патентів України на винаходи.

Перший том річного покажчика за 2002 р. мав додатковий розділ «Припинення дії патентів (деклараційних патентів) України на винаходи»

(нумераційний покажчик патентів (деклараційних патентів) України на винаходи).

У 2003 р. перелік і відомості про винаходи, що надавались у річному покажчику до офіційного бюлетеня «Промислова власність», було удосконалено, включено до першого тому за такими розділами.

Розділ 1. «Заявки на винаходи»:

– систематичний покажчик заявок на винаходи;

– нумераційний покажчик заявок на винаходи;

– іменний покажчик винахідників.

Розділ 2. «Патенти України на винаходи, відомості про які внесені до Державного реєстру патентів і деклараційних патентів України на винаходи»:

– систематичний покажчик патентів України на винаходи;

– нумераційний покажчик заявок на винаходи;

– нумераційний покажчик патентів України на винаходи;

– іменний покажчик винахідників;

– іменний покажчик власників патентів України на винаходи;

– нумераційний покажчик патентів України на винаходи, що охоронялись авторськими свідоцтвами СРСР;

– нумераційний покажчик авторських свідоцтв СРСР, які припинили дію в Україні у зв’язку з видачею патентів України на винаходи;

– нумераційний покажчик патентів (деклараційних патентів) України на винаходи, відомості про припинення дії яких опубліковано.

Розділ 3. «Деклараційні патенти України на винаходи, які внесені до Державного Реєстру патентів і деклараційних патентів на винаходи»:

– систематичний покажчик деклараційних патентів України на винаходи;

– нумераційний покажчик заявок на винаходи;

– нумераційний покажчик деклараційних патентів України на винаходи;

– іменний покажчик винахідників;

– іменний покажчик власників деклараційних патентів України на винаходи.

Річні покажчики до офіційного бюлетеня «Промислова власність» є у фонді бібліотеки **за 1993 – 2012 рр.** за винятком 1999 р.

Річний покажчик є довідково-пошуковим апаратом до документів, опублікованих в офіційному бюлетені протягом року. Містить нумераційні, систематичні та іменні покажчики стосовно об’єктів промислової власності (ОПВ), відомості про які були опубліковані протягом року.

З 2000 р. річний покажчик видається у двох томах (частинах):

Том 1. «Винаходи. Корисні моделі. Топографії інтегральних мікросхем»;

Том 2. «Промислові зразки. Знаки для товарів і послуг. Кваліфіковане зазначення походження товарів, сорти рослин» (починаючи з 2003 р. з назви виключено слова «сорти рослин»).

Основні річні покажчики – нумераційні, систематичні та іменні – дають можливість здійснювати такі види пошуку:

– нумераційний пошук (за номером патентного документа – опублікованої заявки, патенту, свідоцтва);

– тематичний (предметний) пошук (за індексом рубрики відповідної Міжнародної класифікації ОПВ);

– іменний пошук (за іменем винахідника, іменем або найменуванням власника охоронного документа).

10.5.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 2.5.2.

10.6 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

10.7 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 2.7.

11 КОРИСНІ МОДЕЛІ

Корисна модель – нове рішення технічної задачі. Критерії патентоздатності корисних моделей майже такі ж, як і критерії патентоздатності винаходів: рішення технічної задачі має бути новим, промислово придатним, корисним. Об'єктом корисної моделі може бути:

- продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини тощо);

– процес (спосіб), а також нове застосування відомого продукту чи процесу. Особливістю правової охорони корисних моделей є відносно низькі вимоги до рівня винахідницької творчості.

11.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патенти.

Деклараційні патенти (з 12.07. 2000 р. до 08.09.2006 р.).

11.2 ОПИСИ ДО ПАТЕНТІВ (ДЕКЛАРАЦІЙНИХ ПАТЕНТІВ) НА КОРИСНІ МОДЕЛІ

– 1997 – 2001 рр. – на паперових носіях;

– 2003 – 2005 рр. – на машинозчитуваних носіях – БД CISPATENT;

– 2005 – 2008 рр. – на машинозчитуваних носіях – БД «Винаходи України».

Описи до патентів (деклараційних патентів) на корисні моделі включають бібліографічну частину, власне опис, формулу і (за наявності) графічні зображення. Бібліографічна частина містить: (19) – код держави публікації; (11) – номер документа; (13) – код виду документа; (21) – номер заявки; (22), (24), (46) – дати різних стадій проходження документа від подання заявки, встановлення права чинності до публікації відомостей; (51) – індекс(и) МПК; (54) – назву корисної моделі; (57) – формулу корисної моделі; (72) – винахідника (винахідників); (73) – патентовласника (патентовласників), код країни.

Код INID виду документа «U» (13) використовується для патентів на корисні моделі за стандартом ВОІВ ST.16 (наводиться у правому верхньому куті опису).

11.2.1 Види носіїв

Див. розділ 10.2.1.

11.3 КЛАСИФІКАЦІЯ

Див. розділ 2.3.

11.4 ПАТЕНТНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Див. розділ 10.4.

Перші відомості про видачу патентів України на корисні моделі було опубліковано в бюлетені «Промислова власність», № 4 1995 р., у розділі «Публікація відомостей про видачу патентів України на винаходи (корисні моделі)», підрозділ «Патенти на корисні моделі». Датою публікації відомостей про видачу патенту (деклараційного патенту) на корисну модель є дата публікації бюлетеня, що зазначена на титульному аркуші.

Відомості про видачу патентів (деклараційних патентів) на корисні моделі в бюлетені «Промислова власність» містять: бібліографічні дані, всі пункти формули; креслення не публікуються. Публікації упорядковані за індексами МПК. Перед кожним елементом бібліографічного опису в круглих дужках подається код INID за стандартом ВОІВ ST.9: номер

патенту (деклараційного патенту) – (11); номер заявки – (21); дата подання заявки – (22); дата, з якої є чинними права на корисну модель; номер попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції – (31); дата подання попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції – (32); код держави-учасниці Паризької конвенції, до якої подано заявку – (33); індекс(и) МПК – (51); назва корисної моделі – (54); формула корисної моделі – (57); номер і дата подання попередньої заявки, з якої виділено заявку за кодом (21) – (62); номер і дата подання міжнародної заявки, поданої відповідно до договору PCT, – (86); винахідник(и) – (72); власник(и), код держави – (73).

Підрозділом бюлетеня «Промислова власність» є «Сповіщення» про різні зміни правового статусу охоронних документів на корисні моделі, інша інформація та допоміжних покажчиків

Допоміжні покажчики:

– систематичний покажчик деклараційних патентів на корисні моделі (індекс МПК, номер патенту);

– нумераційний покажчик заявок на корисні моделі (номер заявки, номер патенту);

– нумераційний покажчик деклараційних патентів на корисні моделі (номер патенту, індекс МПК).

11.5 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

11.5.1 Покажчики

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ОФІЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Див. розділ 10.5.1.

Відомості про корисні моделі є у розділі «Патенти на корисні моделі, які внесені до Державного реєстру корисних моделей України»:

– систематичний покажчик номерів патентів на корисні моделі;

– нумераційний покажчик заявок на корисні моделі;

– нумераційний покажчик патентів на корисні моделі;

– іменний покажчик власників патентів на корисні моделі.

Перший том річного покажчика за 2002 р. мав додатковий розділ «Припинення дії деклараційних патентів (патентів) України на корисні моделі» (нумераційний покажчик деклараційних патентів (патентів) України на корисні моделі, відомості про припинення дії яких опубліковано).

Відомості про корисні моделі (як і про винаходи) також було удосконалено у 2003 р. і наведено у першому томі річного покажчика до офіційного бюлетеня «Промислова власність» у розділі «Деклараційні патенти України на корисні моделі, які внесені до Державного реєстру деклараційних патентів України на корисні моделі»:

– систематичний покажчик деклараційних патентів України на корисні моделі;

– нумераційний покажчик заявок на корисні моделі;

– нумераційний покажчик деклараційних патентів України на корисні моделі;

– іменний покажчик винахідників;

– іменний покажчик власників деклараційних патентів України на корисні моделі;

– нумераційний покажчик деклараційних патентів (патентів) України на корисні моделі, відомості про припинення дії яких опубліковано.

11.5.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 2.5.2.

11.6 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

11.7 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 2.6.

12 ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ

12.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патенти.

12.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ). У ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка є 6, 8, 9 редакції МКПЗ – україномовні (переклад автентичного тексту).

Див. розділ 3.2.

12.3 ОФІЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Див. розділ 10.4.

У різні роки відомості про промислові зразки в офіційному бюлетені змінювались. Так, у 1993 р. в розділі «Публікація відомостей про патенти на промислові зразки, які внесені до Державного реєстру промислових зразків України» надавались такі відомості: індекс(и) МКПЗ, номер патенту, вид та номер охоронного документа СРСР (при наявності відомостей стосовно патенту України, виданого в обмін на охоронний документ СРСР), дата реєстрації патенту, реєстраційний номер заявки, дата подання заявки, назва промислового зразка, зображення промислового зразка, заявник (и), автор (и) промислового зразка, власник(и) патенту.

При наданні відомостей про патенти України, видані в обмін на свідоцтво СРСР на промислові зразки, номер охоронного документа СРСР супроводжується кодом виду документа А1. При наданні відомостей про патенти України, видані на підставі реєстрації патентів колишнього СРСР на промислові зразки, номер охоронного документа СРСР супроводжується кодом виду документа А3. Відомості про вид та номер охоронного документа СРСР подавались під кодом INID (10).

Відомості про зареєстровані патенти на промислові зразки в офіційному бюлетені почали публікуватися у № 2 за 1994 р. – за порядком номерів патентів. Склад відомостей змінився, відомості, що надавались під кодом INID (24) – дата, з якої набирають чинності права, що випливають з

патенту. Бібліографічні дані промислового зразка мали відмінності залежно від підстави, на які видавався патент на промисловий зразок, а також від дати подачі заявки. Згодом «Відомості про видачу патентів України на промислові зразки» стали надавати такі відомості:

– бібліографічні дані патентів України (супроводжувались кодами INID за стандартом ВОІВ ST.80);

– зображення (комплект зображень) промислових зразків (варіантів), внесених до Державного реєстру (у чорно-білі).

Нумерація зображень, що подаються у комплекті, здійснюється таким чином: 1.1, 1.2, 1.3 ... для першого варіанту, 2.1, 2.2, 2.3 ... для другого варіанту тощо. Нумерація зображень варіантів промислового зразка, що представлені одним видом, здійснюється таким чином: 1.1, 2.1, 3.1 тощо.

Відомості про видачу патентів України на промислові зразки, що публікуються в офіційному бюлетені, складаються (за наявності) з номера патенту – (11); номера заявки – (21); дати подання заявки – (22); дати, з якої є чинними права на промисловий зразок – (24); кількості заявлених варіантів – (28); номера попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції – (31); дати подання попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції – (32); двобуквеного коду код держави-учасниці Паризької конвенції, до якої подана попередня заявка – (33); індекса(ів) МКПЗ – (51); назви промислового зразка – (54); зображення промислового зразка та вказівки відносно кольорів – (55); автора – (72); власника(ів) патенту, його (їх) адреси, коду держави – (73). Відомості розділу упорядковані за номерами патентів.

В офіційному бюлетені «Промислова власність» № 3 2005 р. розпочали публікувати «Кольорові зображення промислових зразків».

У підрозділі «Промислові зразки» розділу «Сповіщення» надаються відомості про зміни правового статусу патентів на промислові зразки.

До розділу «Відомості про видачу патентів України на промислові зразки» у кожному номері бюлетеня публікуються **допоміжні покажчики:**

– нумераційний покажчик патентів на промислові зразки (номер патенту, номер заявки, індекс МКПЗ);

– нумераційний покажчик заявок на промислові зразки (номер заявки, номер патенту, індекс МКПЗ);

– систематичний покажчик патентів на промислові зразки (індекс МКПЗ, номер заявки, номер патенту).

12.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

12.4.1 Покажчики

ЩОРІЧНІ ПОКАЖЧИКИ

Див. розділ 10.5.1.

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ОФІЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Відомості про промислові зразки публікуються в річному покажчику до офіційного бюлетеня «Промислова власність» з 1993 р. у розділі «Патенти на промислові зразки, які внесені до Державного реєстру промислових зразків України» і включають:

– систематичний покажчик патентів на промислові зразки (індекс МКПЗ, номер заявки, номер патенту, номер бюлетеня);

– нумераційний покажчик заявок на промислові зразки (номер заявки, номер патенту, індекс МКПЗ, номер бюлетеня);

– нумераційний покажчик патентів на промислові зразки (номер патенту, номер заявки, індекс МКПЗ, номер бюлетеня);

– іменний покажчик власників патентів на промислові зразки (власник патенту, номер патенту, номер бюлетеня).

З 2002 р. до покажчика включено нумераційний покажчик патентів України на промислові зразки, відомості про припинення дії яких опубліковано (номер патенту, номер бюлетеня).

З 2003 р. дещо змінилися назви розділу і покажчиків, а також структура покажчиків (виключені позиції про заявки, окрім «нумераційного покажчика заявок»), але ці зміни не вплинули на зміст.

12.4.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 3.4.2.

12.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

12.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 3.6.

13 ЗНАКИ ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ (ТОВАРНІ ЗНАКИ І ЗНАКИ ОБСЛУГОВУВАННЯ)

13.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Свідоцтва.

13.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП) і Міжнародна класифікація зображувальних елементів знаків (МКЗЕЗ). МКЗЕЗ призначена виключно для експертів, для широкого загалу не публікується. У ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка є 7, 8, 9 та 10 редакції. МКТП – україномовна (переклад з автентичного англійського тексту).

Див. розділ 4.2.

13.3 ОФІЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Див. розділ 10.4.

Відомості про видачу свідоцтв України на знаки для товарів і послуг почали публікуватись з №1 офіційного бюлетеня «Промислова власність» за 1993 рік у розділі «Публікація відомостей про свідоцтва на товарні знаки і знаки обслуговування, які внесені до Державного реєстру товарних знаків і знаків обслуговування України». Змінювалось законодавство щодо об’єкту охорони цього виду промислової власності, на підставі нових

нормативних актів здійснювалась подальша публікація відомостей про товарні знаки і знаки обслуговування у розділах, назва яких також дещо змінювалась. Датою публікації відомостей про свідоцтва на знаки для товарів і послуг є дата публікації бюлетеня, що вказана на його титульному аркуші.

Про свідоцтва України на знаки для товарів і послуг в офіційному бюлетені можуть бути наведені наступні бібліографічні відомості: номер свідоцтва СРСР – (100); номер реєстрації знака, який є номером свідоцтва – (111); дата реєстрації знака – (151); очікувана дата закінчення строку дії свідоцтва – (181); номер і дата подання до Державної служби інтелектуальної власності України, раніше поданої до Патентного відомства СРСР (200); номер заявки – (210); дата подання заявки – (220); дані про виставковий пріоритет – (230); дані про пріоритет відповідно до Паризької конвенції – (300); номер попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції – (310); дата подання попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції – (320); двобуквений код держави-учасниці Паризької конвенції чи регіональної організації, до якої подана попередня заявка; індекс(и) МКТП та перелік товарів і послуг – (511); вилучення з охорони окремих елементів знака – (526); зображення знака – (540); зазначення того, що знак є колективним – (551); зазначення того, що знак об’ємний тривимірний – (556); зазначення того, що знак звуковий – (556); зазначення кольору чи поєднання кольорів, які охороняються – (591); номер(и) та дата (дати) подання інших заявок, пов’язаних у правовому відношенні – (641); ім’я або повне найменування та адреса власника (власників) свідоцтва – (732).

У форматі номера свідоцтва (після його цифрової частини) можуть бути наведені літери А, Б, В і так далі, які свідчать про першу (А), кожна наступна літера – про наступну реєстрацію.

Трьохпозиційні цифрові коди ІНІД до кожного елементу бібліографічних даних за новою редакцією стандарту ВОІВ ST.60 почали застосовуватись з № 3 за 1996 р. офіційного бюлетеня. Публікації в бюлетені упорядковано за номерами свідоцтв.

Розділ «Кольорові зображення знаків для товарів і послуг» введений з № 3 за 2005 р.

Розділ «Інформація про знаки, зареєстровані відповідно до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, яким надана охорона в Україні» введений з № 7 2003 р. (кн. 2). У підрозділі «Міжнародні реєстрації знаків, яким надана охорона в Україні» наводяться наступні бібліографічні дані: номер міжнародної реєстрації – (111); номер продовженої міжнародної реєстрації – (116); дата міжнародної реєстрації – (151); дата публікації відомостей про міжнародну реєстрацію і номер журналу ВОІВ – (450); індекси МКТП – (511); дата внесення відомостей до Міжнародного реєстру – (580). Матеріали в підрозділі упорядковані за номерами міжнародних реєстрацій.

Розділ «Відомості про добре відомі знаки в України» введений з № 7 2005 р. У розділі наводяться такі бібліографічні дані: дата набрання чинності рішення, яким визнано, що знак став добре відомим в Україні; ім’я або повне найменування власника; зображення знака; перелік товарів і/або послуг, для яких знак визнано добре відомим в Україні.

Розділ «Сповіщення» підрозділ «Знаки для товарів і послуг» надає відомості про зміни правового статусу свідоцтв на знаки для товарів і послуг. Публікація змін до відомостей про міжнародну реєстрацію знаків, яким надано охорону в Україні, здійснюється також у розділі «Сповіщення» офіційного бюлетеня з № 4 за 2007 р. (кн. 2).

Допоміжні покажчики:

– нумераційний покажчик свідоцтв на знаки для товарів і послуг (номер свідоцтва, номер заявки, індекс МКТП);

– нумераційний покажчик заявок на знаки для товарів і послуг (номер заявки, номер свідоцтва, індекс МКТП);

– систематичний покажчик свідоцтв на знаки для товарів і послуг (індекс МКТП, номер заявки, номер свідоцтва).

У розділі «Відомості про знаки, зареєстровані відповідно до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків та/або Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, яким надано охорону в Україні» публікуються такі допоміжні покажчики:

– нумераційний покажчик міжнародних реєстраційних знаків, яким надано охорону в Україні (номер міжнародної реєстрації, індекс МКТП);

– систематичний покажчик міжнародних реєстраційних знаків, яким надано охорону в Україні (номер міжнародної реєстрації, індекс МКТП);

– систематичний покажчик міжнародних реєстрацій знаків, яким надано охорону в Україні (індекс МКТП, номер міжнародної реєстрації).

13.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

13.4.1 Покажчики

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ОФІЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Див. розділ 10.5.1.

Відомості про знаки для товарів і послуг публікуються в річному покажчику з 1993 р. Назва розділу, в якому подавались ці відомості, неодноразово змінювалась. Незмінними залишались сталі за формою і системою впорядкування допоміжні покажчики: систематичний, нумераційний, іменний. Структуру річного покажчика і форму подання відомостей в ньому було упорядковано у 2003 р. Нова назва розділу «Свідоцтва на знаки для товарів і послуг, які внесені до Державного реєстру свідоцтв України на знаки для товарів і послуг». З того часу розділ має такі річні покажчики:

– систематичний покажчик свідоцтв на знаки для товарів і послуг (індекс МКТП, номер свідоцтва, номер бюлетеня);

– нумераційний покажчик заявок на знаки для товарів і послуг (номер заявки, номер свідоцтва, номер бюлетеня);

– нумераційний покажчик свідоцтв на знаки для товарів і послуг (номер свідоцтва, індекс МКТП, номер бюлетеня);

– іменний покажчик власників свідоцтв на знаки для товарів і послуг (повне ім’я або найменування власника свідоцтва, номер свідоцтва, номер бюлетеня);

– нумераційний покажчик свідоцтв на знаки для товарі і послуг, відомості про припинення дії яких опубліковано (номер свідоцтв, номер бюлетеня).

13.4.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 3.4.2.

13.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

13.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 3.6.

14 ЗАЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ

14.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Свідоцтва про реєстрацію права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару. Охоплює терміни: назва місця походження товару та географічне зазначення місця походження товару.

Назва місця походження товару (виробу) – географічна назва країни, району чи місцевості, яка використовується для зазначення товару (виробу), що походить звідти, якість і властивості якого визначаються

винятково або у суттєвій мірі географічним середовищем. Назва місця походження товару дуже часто вказує на його високу якість, якої позбавлений товар того ж виду, що вироблений в іншому місці.

Див. розділ 9.1.

14.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Див. розділ 13.2.

14.3 ОФІЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Див. розділ 10.4.

Відомості про заявки на реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів та/або права на використання кваліфікованих зазначень походження товарів, які прийняті до розгляду, вперше було опубліковано у № 11 за 2005 р.

Відомості про реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів та про реєстрацію права на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарі вперше було опубліковано у № 3 за 2007 р.

Публікації відомостей про заявки включають такі відомості: номер заявки; дата подання; відомості про заявника (заявників); назва товару, яка заявлена на реєстрацію; назва місця походження товару чи географічне зазначення походження товару; межі географічного місця, з яким пов’язуються особливі властивості, певні якості або інші характеристики

товару; опис основних особливих властивостей, певних якостей, репутації або інших характеристик товару на етикетці та при маркуванні товару.

В офіційному бюлетені «Промислова власність» до розділів, що містять відомості про зазначення походження товарів, публікуються такі допоміжні покажчики:

– нумераційний покажчик заявок на реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів та/або права на використання кваліфікованих зазначень походження товарів, які прийняті до розгляду;

– нумераційний покажчик заявок на реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів;

– нумераційний покажчик заявок на реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів;

– нумераційний покажчик свідоцтв України про реєстрацію права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товарів;

– нумераційний покажчик заявок на реєстрацію права на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів.

14.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

14.4.1 Покажчики

РІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДО ОФІЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Див. розділ 10.5.1.

Відомості про зазначення походження товарів у Річному покажчику надані за кількома розділами.

Розділ «Заявки на реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів та/або прав на використання кваліфікованих зазначень походження товарів, які прийняті до розгляду» має нумераційний покажчик заявок на реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів та/або прав на використання кваліфікованих зазначень походження товарів, які прийняті до розгляду.

Розділ «Реєстрації кваліфікованих зазначень походження товарів, які внесені до Державного реєстру України назв місць походження та географічних зазначень походження товарів і прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів» має такі покажчики:

- нумераційний покажчик реєстрацій кваліфікованих зазначень походження товарів;
- нумераційний покажчик заявок на реєстрацію кваліфікованих зазначень походження товарів;
- предметний (абетковий) покажчик зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів.

Розділ «Свідоцтва про реєстрацію прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів, які внесені до Державного реєстру України назв місць походження та географічних зазначень походження товарів і прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів» має такі покажчики:

– нумераційний покажчик свідоцтв України про реєстрацію прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів;

– нумераційний покажчик заявок на реєстрацію права на використання кваліфікованих зазначень походження товарів, за якими видані свідоцтва;

– іменний покажчик осіб, яким надається право на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів.

14.4.2 Каталоги і картотеки

Див. розділ 3.4.2.

14.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

14.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Див. розділ 3.6.

15 АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА

15.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Свідоцтва про реєстрацію авторського права.

15.2 БЮЛЕТЕНЬ

У фонді ВІП міститься реферативна інформація не лише про об’єкти промислової власності, але і про об’єкти авторського права. З 2002 р. і дотепер фонд відділу комплектується офіційним бюлетенем «Авторське право і суміжні права».

Авторське право на твори науки, літератури і мистецтва виникає внаслідок їх створення. Для його здійснення не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення. Але суб’єкт авторського права для засвідчення авторства на опублікований або не опублікований твір, факту і дати опублікування твору чи договорів, які стосуються права автора на твір може зареєструвати своє авторське право у відповідних державних реєстрах та отримати свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Відомості про реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір, публікуються в офіційному бюлетені Державної служби інтелектуальної власності України «Авторське право і суміжні права». У ньому зазначається:

– номер свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір;

– дата реєстрації авторського права;

– повне ім’я та/або псевдонім автора (авторів), чи позначення «анонімно»;

– повне ім’я або повне офіційне найменування роботодавця;

– об’єкт авторського права, до якого належить твір;

– вид, повна та скорочена назва твору (творів);

– вихідні дані для оприлюднених творів;

– анотація.

Автори творів науки, літератури, мистецтва, виконавці, виробники фонограм, відеограм, організації мовлення мають право створювати організації, що здійснюють управління майновими правами авторів та інших суб’єктів авторського права і суміжних прав на колективній основі. Право на діяльність така організація отримує з моменту видачі Державною службою інтелектуальної власності України свідоцтва про облік організації колективного управління. У розділі бюлетеня «Відомості про облік організацій колективного управління» подаються:

– назва організації колективного управління;

– основна сфера діяльності організації колективного управління;

– дата та номер видачі свідоцтва про облік організації колективного управління.

Для полегшення пошуку у масиві реєстраційних документів у розділі «Покажчики» бюлетеня наведено:

– нумераційний покажчик свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір за об’єктами авторського права;

– алфавітний покажчик авторів творів;

– алфавітний покажчик роботодавців, яким належать авторські майнові права на службовий твір.

Крім того у бюлетені публікуються сповіщення про видачу дубліката свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір, зміну прізвища, ім’я та по батькові автора (авторів) твору, визнання реєстрації недійсною, відчуження майнових прав, виправлення очевидних помилок тощо.

15.3 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

15.3.1 Каталоги і картотеки

Алфавітна картотека періодичних видань ВІП.

15.4 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

15.5 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Бюлетені «Авторське право і суміжні права» знаходяться у читальному залі ВІП у закритому для користувачів доступі, розставлені за хронологічно-нумераційною системою.

16 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАРУБІЖНІ ВИНАХОДИ

16.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патентні документи країн світу.

16.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна патентна класифікація (МПК).

16.3 ПАТЕНТНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Основне джерело інформації про винаходи зарубіжних країн у фондах ХДНБ ім. В. Г. Короленка – реферативний збірник:

- 1972 – 1977 рр. «Изобретения за рубежом»;
- 1978 – 1984 рр. «Изобретения в СССР и за рубежом»;
- 1985 – 1996 рр. «Изобретения стран мира»;
- 1997 – 1998 рр. – відсутні;
- 1999 р.;
- 2000 р. – з прогалинами;
- 2001 р.;
- 2005 – на CD-ROM розділ МПК «А» вип. 1 – 10.

Сьогодні видання об'єднує репродуковану реферативну інформацію з патентних бюлетенів Великої Британії, Німеччини, США, Франції, Японії, Швейцарії, міжнародних організації – PCT, ВОІВ, ЄПВ. Збірник містить також бібліографічну інформацію про винаходи, країн Європи, країн з малим патентним фондом (Азії, Африки, Південної Америки), що включені до мінімуму патентної документації згідно з PCT.

Матеріали збірника про зарубіжні винаходи є перекладами офіційних публікацій з патентного бюлетеня відповідної країни (бібліографічний опис, креслення, схеми, пункт формули винаходу, реферат). Публікації про

радянські винаходи аналогічні тим відомостям, які публікувалися у офіційному патентному бюлетені СРСР.

Усі реферати, згруповані за індексами МПК (інформація надається також і за суміжними індексами), видавались за тематичними групами (випусками) цієї класифікації. Кількість випусків змінювалась. Періодичність збірника – 12 або 24 бюлетеня на рік.

На кожній сторінці збірника розташовані чотири картки формату А–6. На лицевому боці надана інформація російською мовою (реферат, або пункт формули винаходу, бібліографічні дані). На звороті карти наведена репродукція оригінального тексту (крім тексту японською). Креслення, схеми, хімічні формули можуть бути розташовані на кожному з боків картки.

З метою виключення дублювання відомості про патенти-аналоги не публікуються. Усі номери бюлетенів мають систематичні і нумераційні покажчики до патентних документів, що містяться у збірнику.

16.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

16.4.1 Покажчики

Усі випуски бюлетенів «Изобретения стран мира» оснащені не лише системою поточних, але і щорічних покажчиків, що полегшує проведення патентного пошуку.

У фонді ХДНБ ім. В. Г. Короленка зосереджені щорічні систематичні, нумераційні, іменні покажчики за різні роки до патентних

фондів основних промислово розвинених країн, що входять до бюлетеня (Велика Британія, США, Німеччина, Франція, Японія), а також до Міжнародних заявок, документів Європейського патентного відомства з посиланням на тематичні випуски і номери бюлетеня «Изобретения стран мира» за індексами як Міжнародної, так і національних класифікацій винаходів, починаючи з 1972 р. до 1999 р.

16.4.2 Каталоги і картотеки

Алфавітна картотека періодичних видань (Розділ «Изобретения за рубежом», «Изобретения стран мира»).

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП.

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація» (Розділ «Патентна документація» за різними країнами).

16.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

16.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Бюлетені «Изобретения стран мира» знаходяться у читальному залі ВІП у відкритому для читачів доступі і лише бюлетені за 1972 р. з 1 до 13 випуски знаходяться у ВЗФ. Щорічні покажчики до збірника «Изобретения стран мира» за 70-ті, 80-ті роки ХХ ст. знаходяться також у

ВЗФ. Фонд покажчиків за останні роки розташований в читальному залі ВІП у відкритому для користувачів доступі і розставлений за географічно-хронологічною системою.

17 БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ЗБІРНИК «ИЗОБРЕТЕНИЯ ЗА РУБЕЖОМ»

17.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патентні документи країн світу.

17.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна патентна класифікація (МПК).

17.3 ПАТЕНТНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

У фонді ХДНБ ім. В. Г. Короленка є бібліографічна інформація про патентні документів зарубіжних країн:

1970 – 1971 рр. «Библиографический бюллетень по официальным материалам зарубежных патентных ведомств» таких країн: Австралія, Австрія, Бельгія, Данія, Швеція, Норвегія, Нідерланди, Болгарія, Угорська Народна Республіка, Німецька Демократична Республіка, Польська Народна Республіка, Соціалістична Республіка Румунія, Чехословацька Соціалістична Республіка, Соціалістична Федеративна Республіка Югославія. У бібліографічному бюлетені ЦНДІПІ публікувалася копія

бібліографічних даних патентів мовою оригінала, що містили індекси національної та міжнародної патентних класифікацій, номер патенту, номер заявки і дата її подачі, дата подачі пріоритетної заявки та країну пріоритету, назву установи-заявника та винахідника, назва винаходу мовою оригіналу та назву винаходу російською мовою.

1972 – 1976 рр. «Библиографический бюллетень по официальным материалам зарубежных патентных ведомств. Объединенное издание. Библиографическая информация».

Це кумулятивне видання публікувалося щомісяця по кожному з розділів МПК, та містило відомості про патентні документи аналогічних країн. У межах країни бібліографічні описи були розміщені за МПК в кожному з восьми розділів. На титульному аркуші наводилися назви всіх країн, незалежно від того, чи є відповідна інформація у конкретному випуску. Бібліографічний бюлетень не мав допоміжних покажчиків і не передруковував національні. Наприкінці кожного випуску наводилися тільки номери національних інформаційно-бібліографічних видань, що увійшли до цього випуску.

Аналогічне видання про країни з невеликим патентним фондом надходило з **1973 – 1976 рр.** – «Библиографический бюллетень по официальным материалам зарубежных патентных ведомств стран преимущественного экспорта». У видання було включено бібліографічні відомості описів винаходів країн Афро-Малагасійської Ради, Арабської Республіки Єгипет, Індії, Ірану, Іраку, Куби, Марокко, Пакистану, Сирійської Арабської Республіки, Тунісу, Туреччини та Шрі-Ланки. Бюлетень містив лише поточні відомості в географічно-нумераційному та

географічно-алфавітному порядку. З 1976 р. інформація про патентну документацію цих країн публікувалася в бібліографічному бюлетені «Изобретения за рубежом».

1976 – 1992 рр. – бібліографічний бюлетень «Изобретения за рубежом». Він включав бібліографічні відомості з двох попередніх бібліографічних бюлетенів.

1993 рр. – реферативний збірник «Изобретения стран мира», який також містив бібліографічну інформацію усіх вищеперерахованих країн.

17.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

17.4.1 Покажчики

Оскільки бібліографічні бюлетені не містять додаткових покажчиків, до фонду ХДНБ ім. В. Г. Короленка надходили окремо видані систематичні покажчики за національними та міжнародними класифікаціями, нумераційні покажчики, а також зведені (по країнах світу) систематичні покажчики діючих патентів, акцептованих заявок та ін. патентних документів зарубіжних країн з 1971 – 1991 рр.

17.4.2 Каталоги і картотеки

Читацький алфавітний каталог періодичних видань та видань, що продовжуються ХДНБ ім. В. Г. Короленка;

Алфавітний читацький каталог;

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП;

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація» (Розділ «Патентна документація» за різними країнами).

17.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові.

17.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Бібліографічні бюлетені та покажчики до них знаходяться у ВЗФ.

18 ЄВРАЗІЙСЬКІ ПАТЕНТНІ ДОКУМЕНТИ

18.1 ВИДИ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ

Патенти.

18.2 КЛАСИФІКАЦІЯ

Міжнародна патентна класифікація.

18.3 ПАТЕНТНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Бюлетень «Изобретения (евразийские заявки и патенты)» є офіційним виданням ЄАПВ. Він містить відомості про заявки та патенти, видані в рамках реалізації Євразійської патентної конвенції, до якої

приєднались Азербайджанська Республіка, Вірменія, Білорусь, Республіка Казахстан, Киргизька Республіка, Республіка Молдова, Російська Федерація, Республіка Таджикистан, Туркменістан.

Бюлетень містить бібліографічну та реферативну інформацію про євразійські заявки та патенти, а також нормативні документи, що регламентують діяльність ЄАПО, пояснення, повідомлення, довідкові, матеріали тощо. Розміщення будь-яких матеріалів є їх офіційною публікацією. Періодичність випуску бюлетенів – шість разів на рік.

У бюлетені публікуються також:

– відомості про євразійські заявки, подані в ЄАПВ, та про міжнародні заявки, що перейшли на регіональну стадію;

– відомості про видані євразійські патенти;

– відомості про зміни, внесені до євразійських патентів;

– відомості про збори за отримання євразійського патенту та підтримання його в дії, в тому числі інформація про збори за підтримання патенту в дії на територіях держав-членів ЄАПО;

– відомості про реєстрацію передавання права на євразійську заявку або патент та ліцензійні угоди, зареєстровані національними відомствами на підставі євразійських патентів;

– відомості про євразійських патентних повірених;

– тарифи на послуги, що надаються ЄАПВ;

– звіти про патентний пошук по євразійським заявкам та патентам;

– нормативно-правові акти ЄАПО та Євразійського відомства та внесених в них змінах;

– інформація щодо діяльності ЄАПО та її Адміністративної Ради;

– статистичні та інші відомості щодо діяльності Євразійського відомства.

Електронний бюлетень на CD-ROM розповсюджується разом з пошуковим програмним забезпеченням. Патентні документи на диску оснащені гіперпосиланнями на повні описи, які можна отримати з відповідних БД ЄАПАТІС в Інтернеті. Диски є кумулятивними з накопиченням електронних версій бюлетенів за поточний рік. На останньому диску поточного року містяться всі бюлетені за рік, а також річний покажчик.

18.4 ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

18.4.1 Каталоги і картотеки

Алфавітна картотека періодичних видань ВІП.

Алфавітний каталог книг підсобного фонду ВІП.

Тематична картотека ВІП «Винахідництво. Раціоналізація. Стандартизація» (ВІП).

18.4.2 Покажчики

До бюлетеня «Изобретения (евразийские заявки и патенты)» ЄАПВ видавалися річні покажчики, що містили систематичні та нумераційні покажчики євразійських заявок та патентів, а також іменні покажчики винахідників та патентовласників.

У фонді ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка є річні покажчики до бюлетеню «Изобретения (евразийские заявки и патенты)» за 1998, 2000 та 2001 рр.

18.5 ВИДИ НОСІЇВ

Паперові 1996 – 2006 рр. (за винятком – 1997 р., 2003 р.).

Машинозчитувані – 2007 р.

18.6 ОРГАНІЗАЦІЯ ФОНДУ

Фонд бюлетенів, на паперових носіях розставлений за хронологічно-нумераційною системою, знаходиться у відкритому доступі в читальному залі ВІП. А бюлетені на CD-ROM, з огляду на ламкість носія інформації – у закритому доступі.

МЕТОДИЧНА ТА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

У ВІП ХДНБ ім. В. Г. Короленка знаходяться книжкові та періодичні видання з питань винахідництва, патентознавства, інтелектуальної власності, інноваційного розвитку промисловості. Підсумком багаторічної роботи бібліотеки з формування, структурування, оптимальної організації і системи надання своїх інформаційних ресурсів користувачам стало створення підсобного фонду ВІП, в якому зосереджені статистичні і довідкові, наукові і офіційні, інструктивно-методичні, нормативно-правові видання про різні об'єкти промислової власності, авторського і суміжних прав. Монографії, посібники, наукові звіти, законодавчі акти і коментарі до них, економічний аналіз і теорія рішення винахідницьких задач, підготовка кадрів, організація винахідницької роботи – всі необхідні матеріали представлені у фонді відділу і можуть успішно використовуватися спеціалістами, науковцями, студентами, аспірантами, викладачами в їх практичній діяльності й у навчальному процесі, зокрема при викладанні таких дисциплін як «Інтелектуальна власність», «Промислова власність», «Патентна інформація та документація», «Інноваційний розвиток промисловості». У фонді ВІП зберігаються праці з цих дисциплін кращих авторів колишнього СРСР, Російської Федерації, України, відомих авторів далекого зарубіжжя.

Також представлені вітчизняні і російські періодичні видання, серед яких: «Інтелектуальна власність», «Теорія і практика інтелектуальної власності», «Интеллектуальная собственность. Промышленная собственность», «Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права», «Патентный поверенный», «Вестник интеллектуальной собственности», «Патентная информация сегодня», дайджест «Патентное дело» «Патенты и лицензии» і багато інших спеціальних, наукових, науково-популярних періодичних видань.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Джерела патентної інформації в мережі Інтернет

Використання можливостей Інтернету дозволяє отримати доступ до значних за обсягом інформаційних ресурсів з охорони промислової власності. Міжнародні та національні патентні відомства розміщують офіційні публікації про об'єкти промислової власності на власних Інтернет-ресурсах. Перевагами для користувачів є: оперативність отримання інформації про вітчизняні та закордонні винаходи, оскільки оновлення БД патентних відомств здійснюється кожного тижня, а іноді і частіше; скорочення часу та матеріальних витрат для отримання інформації; проведення патентного пошуку одразу в БД декількох країн одночасно (використовуючи такі інформаційні сервіси як Espacenet або PatentScope). Видання містить інформацію з веб-порталів патентних відомств та міжнародних організацій в сфері охорони промислової власності.

Особливо актуальною є вітчизняна патентна документація. Отримати доступ до українських патентно-інформаційних ресурсів можна на веб-порталі Державної служби інтелектуальної власності України (http://sips.gov.ua/) та сайті Українського інституту промислової власності (http://www.uipv.org/). На цих сайтах доступні вісім БД та 12 інформаційно-довідкових систем. БД включають відомості про всі зареєстровані об'єкти промисловості, а також про заявки, прийняті до

розгляду. Одна група інформаційно-довідкових систем містить відомості про стан діловодства за заявками на об'єкти промислової власності, інша являє собою електронні версії міжнародних класифікацій об'єктів промислової власності.

Особливим попитом користується спеціалізована БД «Винаходи в Україні», яка функціонує з грудня 2002 р. А з 2007 р. забезпечено вільний доступ до цієї бази. У ній представлено патентні документи у форматі PDF та повні відомості про зареєстровані патенти (деклараційні патенти) на винаходи (корисні моделі). У БД є інформація про бібліографічні дані, реферати, формули та описи до патентів. Бібліографічні дані та зміст реферату представлені трьома мовами: українською, англійською та російською. Формули та описи винаходів подаються тільки мовою оригіналу: українською або російською.

Оперативний пошук інформації здійснюється за допомогою пошукової системи, яка за запитом користувача реалізує такі види пошуку: предметний (тематичний), іменний, нумераційний, за ключовими словами у назві, текстах реферату та повного опису. У результаті пошуку на запит користувача формується тимчасова веб-сторінка, яка містить перелік знайдених патентних документів.

Ще одним джерелом української офіційної патентної інформації є цифрова патентна бібліотека, що почала функціонувати у 2011 р. Сервіси, електронні патентно-інформаційні ресурси та фонди цифрової патентної бібліотеки доступні користувачам в мережі Інтернет за адресою: http://library.uipv.org.

Цифрова патентна бібліотека – це взаємопов'язана сукупність комп'ютерних, телекомунікаційних та програмних засобів, БД з відомостями про патенти на об'єкти права інтелектуальної власності, з електронними каталогами та інформацією про персонал, сервісні функції та стандартні процедури. Призначена для збирання, обробки та упорядкованого зберігання електронних патентно-інформаційних фондів. Надає оперативний доступ до цих фондів віддаленим споживачам та представляє інформацію у відповідь на їхні запити для задоволення їхніх потреб.

До послуг користувачів сервісу система каталогів та інформаційних фондів:

- предметний каталог, який включає патенти на винаходи, корисні моделі та заявки на винаходи за класами МПК, а патенти на промислові зразки – за класами МКПЗ;
- алфавітний каталог заголовків класів МПК групує відомості певного фонду ЦПБ відповідно до заголовків, які надаються в алфавітному порядку;
- іменний каталог містить відомості за найменуванням заявника, винахідника та власника патенту.

Інформаційні фонди цифрової патентної бібліотеки забезпечують доступ до фондів:

- патентів України на винаходи та корисні моделі;
- патентів України на промислові зразки;
- патентів на винаходи зарубіжних країн;
- заявок на винаходи;

– міжнародних класифікацій;

– нормативно-правових актів з питань охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки;

– корисної інформації для тих, хто бажає одержати права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

Після проведення пошуку користувач має можливість обрати серед отриманих результатів патенти на необхідні об’єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).

Традиційно українська промисловість тісно пов’язана з російською, тож електронні інформаційно-патентні ресурси Російської Федерації також затребувані серед користувачів. Російські патентні БД представлені на сайті **Федерального інституту промислової власності** (http://www1.fips.ru/wps/wcm/connect/content_ru/ru). Доступ до нього відкрито у 1998 р. Відвідувачі сайту окрім інформації загального характеру мають можливість звернутися до масиву патентних документів Російської Федерації. Станом на листопад 2013 р. БД винаходів Федерального інституту промислової власності налічує майже 2 млн документів.

Користувачі можуть здійснювати пошук всіх об’єктів промислової власності і обрати, залежно від мети пошуку, доступ до відповідних БД – реферативних чи повнотекстових, російською чи англійською мовами, до реєстрів, що містять відомості про правовий статус документа або до інформації про перспективні винаходи. Також надається безкоштовний доступ до переліку загальновідомих в Російській Федерації товарних знаків. Варто зазначити, що переважна частина повнотекстових БД надається лише на договірній основі.

Для оптимального використання масиву російських патентних документів створено спеціальну пошукову систему. Вона дозволяє здійснювати пошук у великих масивах слабкоструктурованої інформації (за текстами реферату, назви, формули, опису) російською чи англійською мовами та бібліографічними даними, а також переглядати і копіювати знайдені документи.

Безкоштовний доступ відкрито до:

– текстів МПК;

– текстів МКТП;

– БД перспективних винаходів;

– БД рефератів патентних документів російською та англійською мовами;

– БД рефератів до корисних моделей;

– повних текстів російських патентних документів з останнього бюлетеня.

Інформаційно-пошукова система забезпечує пошук за всіма бібліографічними полями та перегляд патентних документів. Система також дозволяє здійснювати три види пошуку:

– логічний – пошук здійснюється за словами з тексту документа з використанням логічних та контекстних операторів: AND(ТА) OR (АБО), NOT (НЕ); оператори ADJ та WITHIN (здійснюється для пошуку слів, що знаходяться на певній логічній відстані), «ОЧИСТИТЬ»;

– нечіткий – дозволяє знайти документи, що містять слова з помилками в написанні або з неправильною транслітерацією. При пошуці назв товарних знаків можна знайти схожі або еквівалентні за звучанням

знаки;

– словниковий – дозволяє знайти не лише слова, що введені в пошукове поле, але і слова, що пов’язані певним видом семантичного зв’язку (наприклад, синоніми).

Також на сайті Роспатенту ведуться реєстри таких об’єктів промислової власності: винаходи, корисні моделі, товарні знаки, промислові зразки, знаки обслуговування, назви місць походження товарів. З 2007 р. на сайті ведеться реєстр заявок на російські винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Доступ здійснюється за номером документа. Реєстри містять опубліковані російські патентні документи (патенти, заявки на винаходи, свідоцтва на корисні моделі) з текстовою (бібліографія, реферат, формула, опис) та графічною (креслення, таблиці, математичні та хімічні формули) інформацією, з указанням правового статусу.

Проведення патентного пошуку на сайтах національних патентних відомств для досягнення дослідницьких, наукових цілей, не завжди є ефективним, оскільки кожний такий сайт має власний інтерфейс, свою пошукову систему та методи роботи з документами. У такому випадку оптимальним є використання ресурсів міжнародних патентних організацій, таких як PatentScope (ВОІВ), espacenet (ЄПВ) або інформаційних ресурсів ЄАПВ.

Одним із найкорисніших джерел при проведенні патентного пошуку є **веб-портал Євразійської патентної організації**, який окрім інформації загального характеру містить посилання на Євразійську патентно-інформаційну систему (ЄАПАТІС) та Євразійський сервер публікацій.

Правовою основою Євразійської патентної системи є Євразійська патентна конвенція, державами-учасниками якої є Азербайджанська Республіка, Республіка Вірменія, Білорусь, Казахстан, Киргизька Республіка, Республіка Молдова, Російська Федерація, Республіка Таджикистан, Туркменістан. Уряди України, Узбекистану та Грузії не ратифікували конвенцію. Патентна документація цих країн максимально повно представлена в системі.

Система розроблена ЄАПВ з метою підвищення ефективності й якості проведення патентного пошуку та патентно-інформаційного забезпечення експертизи заявок на винаходи. З 2000 р. система знаходиться у промисловій експлуатації. З 2003 р. відкрито доступ через Інтернет для національних патентних відомств країн-членів Євразійської патентної організації. В 2005 – 2006 рр. доступ було надано національним патентним відомствам України, Узбекистану та Грузії.

ЄАПАТІС має більше 30 локальних патентних БД, в яких на кінець 2013 р. знаходиться **більше 35 млн патентних документів.** У локальних БД представлені патентні документи Євразійського патентного відомства, патентні документи країн СНД (патенти України представлені лише за період з 2000 – 2001 рр.) і національних патентних відомств країн-членів ЄАПО. У системі реалізовані засоби пошуку в зовнішніх патентних БД цифрових бібліотек інтелектуальної власності (IPDL) та в інформаційних системах: ESPACENET, EPOLINE, JOPAL та ін.

ЄАПАТІС має деякі особливості:

– наявність в системі російськомовного фонду патентної документації, включаючи радянську, російську, євразійську та національну

документацію;

– реалізований в системі принцип «єдиного вікна» дозволяє користувачу здійснювати багатоаспектний патентний пошук як у локальних БД, так і зовнішніх БД вільного доступу;

– розвинені сервісні можливості системи. За кожним запитом відображаються статистичні дані про результати пошуку, в тому числі за кожним пошуковим індексом окремо.

Ще одна особливість полягає у тому, що в системі ЄАПАТІС введено поняття «пошуковий індекс». Це дозволяє з одного боку проводити пошук за різними реквізитами (полями бібліографії), що мають спільне змістовне наповнення (наприклад, ім'я винахідника, заявника та власника патенту). А з іншого – ускладнює патентний пошук для не професіоналів у цій галузі. На практиці це означає, що пошук здійснюється лише при поєднанні пошукового критерію (номер документа, індекс МПК) та спеціального пошукового індексу (номер документа PN, індекс МПК – IC).

Проведення патентного пошуку у системі ЄАПАТІС складається з таких етапів:

– вибір пошукового масиву;

– формування запиту з використанням режимів «Поиск» (повнотекстовий пошук), «Конструктор запросов» (пошук за обраними реквізитами), «Быстрый поиск» (нумераційний пошук);

– у результаті проведення пошуку формується перелік знайдених патентних документів і надається їх реферативно-бібліографічний опис.

Існує можливість використання системи авторизованими та не авторизованими користувачами, на договірній основі можна отримати титульні сторінки та опис винаходу євразійських патентів та опублікованих заявок.

У 2012 р. на веб-порталі ЄАПО відкрито новий розділ – «Євразійські патентні документи», в якому представлена інформація про офіційні видання ЄАПВ та довідково-пошуковий апарат до них. Новим в цьому розділі є Євразійський сервер публікацій. Ця інформаційна система надає нові патентно-інформаційні послуги он-лайн. Євразійський сервер публікацій – це апаратно-програмний комплекс, призначений для зберігання та оперативного доступу до опублікованих євразійських документів (патентів та заявок) і відомостей про них. Він дозволяє ознайомитись зі всією опублікованою за різні роки інформацією про євразійські заявки та патенти. Інформаційно-пошукова система дозволяє здійснювати пошук за номером заявки, номером патенту, індексом МПК, датам (діапазону дат) публікації, номерам бюлетенів, за офіційними сповіщеннями, що публікуються в бюлетенях та інших полях бібліографії. Інформація, що представлена на Євразійському патентному сервері містить поточні та ретроспективні дані. Про патенти представлена повна ретроспектива, про заявки – ретроспектива для документів, опублікованих з 1999 р. Доступ до повних текстів патентних документів з використанням веб-порталу Євразійської патентної організації здійснюється на договірній основі.

Має попит користувачів пошукова система ЄПВ **espacenet**, що забезпечує доступ до БД ЄПВ та ВОІВ. Сервіс доступний для широкого

кола користувачів в мережі Інтернет з 1998 р. Робочими мовами є англійська, німецька та французька. З 2006 р. є можливість користуватись російськомовним інтерфейсом сервісу espacenet (http://ru.espacenet.com). До БД espacenet, включено, крім патентних документів країн, що входять до мінімуму PCT, документи з 72 країн, а це більше 59 млн патентів.

Espacenet – це реферативна БД, пошук інформації в якій здійснюється за основними бібліографічними даними, що розміщенні на титульних сторінках патентних документів.

Система дозволяє здійснювати п'ять видів пошуку з використанням низки пошукових критеріїв:

– Quick Search – швидкий пошук;

– Advanced Search – розширений пошук;

– Number Search – нумераційний пошук;

– Classification Search – перегляд та пошук в класифікаційній системі ЄПВ «ECLA»;

– Smart Search – розумний пошук (цей вид пошуку відображається лише на стартовій сторінці Espacenet, при введенні запиту без кодів полів система «підказує» код поля).

ECLA повністю базується на МПК, але має чисельні додаткові рубрики. Ці рубрики створюються за рішенням ЄПВ, якщо за якою-небудь тематикою, що стосується однієї з рубрик МПК, до відомства надходить більш ніж 250 – 500 заявок на рік. У результаті ECLA нині має приблизно вдвічі більше рубрик, ніж МПК. За цією системою класифікуються майже всі документи, що входять до мінімуму PCT (за винятком патентних документів Російської Федерації та Японії). Таким чином, пошук з

використанням рубрик ECLA може бути конкретнішим, ніж пошук за МПК.

Для результативного пошуку за ключовими словами, які повинні бути виключно англійською мовою, у системі представлено три логічних оператори AND (ТА), OR (АБО) і NOT (НЕ). Результати пошуку видаються або стисло (перелік заголовків патентних документів), або розгорнуто, з зазначенням заявника, винахідника, індексів МПК та ECLA, дати публікації та номера документа. Варто зазначити, що в перелік знайдених документів включаються не більше 500 документів. Перелік патентних документів можна переглядати в структурованому вигляді як у стислому, так і в розгорнутому вигляді. Бібліографічні дані кожного патентного документа в цьому переліку, у тому числі й інформація про публікації, представлені відповідно до стандарту ВОІВ ST.1 (визначає мінімум бібліографічних даних для однозначної ідентифікації патентних документів), зокрема, наведено:

- двобуквений код країни або організації;
- номер публікації;
- код виду документа;
- дату публікації документа.

При цьому користувачу надається «мозаїка» зменшених сторінок з кресленнями та текст офіційного документа в форматі PDF. Опис та формула представлені мовою оригіналу.

Інформація про нові технології часто вперше розкривається в міжнародних патентних заявках. Заявки, поданні за процедурою PCT, як правило, розглядаються винахідниками як найбільш цінні.

Доступ до таких заявок надає ресурс **PatentScope** (http://patentscope.wipo.int/search/ru/search.jsf). Це пошукова система ВОІВ, яка забезпечує безкоштовний доступ до Міжнародних патентних заявок та національних/регіональних патентних документів. Патентна БД ВОІВ містить інформацію про більш ніж 2,2 млн опублікованих міжнародних заявок (PCT), а при включенні в пошук документів з регіональних та національних фондів – 32,5 млн. Служба PatentScope надає доступ до повних текстів документів на день їх публікації.

Пошуковий інтерфейс системи представлений: англійською, німецькою, французькою, іспанською, португальською, російською, китайською, корейською та японською мовами. Створено також мобільний інтерфейс, для використання системи за допомогою мобільного телефону. Пошук інформації може здійснюватись за ключовими словами, іменами заявників, а також багатьма іншими пошуковим критеріям. Система містить чотири різних за складністю видів пошуку 11-ма мовами:

– Simple – простий пошук;

– Advanced Search – розширений пошук;

– Field Combination – за комбінацією декількох полів;

– Cross Lingual Expansion – пошук термінів одночасно кількома мовами.

Четвертий вид пошуку Cross Lingual Expansion є однією з унікальних переваг системи, оскільки дозволяє здійснювати пошук термінів чи фраз кількома мовами одночасно. Необхідно лише ввести потрібний термін, наприклад, російською мовою і система запропонує шукати цей термін ще й англійською, французькою, німецькою, японською, корейською та

португальською мовами. Існує можливість безкоштовного роздрукування чи завантаження документів.

Пошукова система також надає вільний доступ до файлів та інформації, що стосується статусу міжнародної патентної заявки, що дозволяє визначити її патентоспроможність. PatentScope також надає інформацію, при її наявності, про країну, в яких заявник вступив у національну фазу – фазу, в ході якої може бути виданий патент відповідної країни чи країн.

Незважаючи на переваги, які надає використання патентних БД в Інтернеті, пошук патентних документів має певні недоліки. Одним із головних є – мовний бар'єр. У міжнародних інформаційно-пошукових сервісах патентна документація представлена мовою оригіналу чи англійською, що значно ускладнює використання подібних джерел без високого рівня знань принаймні однієї іноземної мови. Останнім часом здійснюються заходи для подолання цього недоліку, шляхом впровадження в інтернет-сервіси (наприклад Espacenet) технологій машинного перекладу. Однак якість машинних перекладів значно поступається перекладам, зробленим кваліфікованими перекладачами. Ще один суттєвий недолік полягає у тому що патентні фонди багатьох країн, оцифровані не в повному обсязі, а отже представленні у інтернет-сервісах частково.

Таким чином, можна сказати, що наявність у мережі Інтернет безкоштовних джерел патентної інформації не знижує потреби в традиційних паперових виданнях, а доповнює та підвищує якість проведення патентного пошуку.

Додаток 2

Міжнародні цифрові коди для ідентифікації бібліографічних даних (ІНІД) патентних документів відповідно до стандартів ВОІВ ST.9 та ST.80

(11) – номер патенту, свідоцтва додаткової охорони або патентного документа

(12) – визначення звичайною мовою виду документа

(13) – код виду документа, відповідно до Стандарту ВОІВ ST.16

(19) – код стандарту ВОІВ ST.3 або інша ідентифікація відомства чи організації, що публікує документ

(20) – дані стосовно заявки

(21) – номер заявки

(22) – дата подання заявки

(24) – дата, з якої можуть набрати чинності права промислової власності

(26) – мова, якою опубліковано заявку

(28) – кількість заявлених варіантів промислового зразка

(30) – дані щодо пріоритету відповідно до Паризької конвенції

(31) – номер, що присвоєно пріоритетній заявці

(32) – дата подання пріоритетної заявки

(40) – дата доведення до відома широкого загалу

(41) – дата публікації відомостей про прийняту до розгляду заявку та номер бюлетеня

(46) – дата публікації відомостей про видачу патенту (деклараційного патенту) та номер бюлетеня

(50) – технічна інформація

(51) – індекс (індекси) Міжнародної патентної класифікації або, у випадку патенту на промисловий зразок Міжнародної класифікації промислових зразків

(52) – індекс національної класифікації

(54) – назва винаходу

(55) – зображення промислового зразка – та вказівка відносно кольорів

(57) – реферат або формула

(70) – ідентифікація осіб, які мають відношення до патенту або свідоцтва додаткової охорони

(71) – ім’я або повне найменування заявника (заявників)

(72) – ім’я або повне найменування винахідника (винахідників)

(73) – ім’я або повне найменування та адреса власника (власників) патенту (деклараційного патенту), двобуквений код держави

(74) – ім’я (імена) повіреного (повірених) або агента (агентів)

Додаток 3

Міжнародні цифрові коди для ідентифікації бібліографічних даних (ІНІД) стосовно знаків для товарів і послуг відповідно до стандарту ВОІВ ST.60

(100) – номер свідоцтва СРСР

(111) – номер реєстрації знака, який є номером свідоцтва

(141) – дата припинення дії свідоцтва

(151) – дата реєстрації знака

(156) – дата продовження строку дії свідоцтва

(210) – номер заявки

(220) – дата подання заявки

(230) – дані про виставковий пріоритет

(300) – дані щодо пріоритету відповідно до Паризької конвенції

(310) – номер попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції

(320) – дата подання попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції

(330) – двобуквений код держави-учасниці Паризької конвенції чи регіональної організації, до якої подана попередня заявка

(450) – дата публікації та номер бюлетеня

(511) – індекс(и) Міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрації знаків та перелік товарів і послуг

(526) – вилучення з охорони окремих елементів знака

(540) – зображення знака

(551) – зазначення того, що знак є колективним

(554) – зазначення того, що знак є об'ємний (тривимірний)

(556) – зазначення того, що знак звуковий

(591) – зазначення кольору чи поєднання кольорів, які охороняються

(732) – ім'я або повне найменування та адреса власника (власників) свідоцтва.

Додаток 4

Періодичні видання, що надходять до ВІП

1. Вестник науки и техники.
2. Винахідник і раціоналізатор.
3. Вопросы изобретательства.
4. Експрес новини. Наука. Техніка. Виробництво.
5. Изобретатель и рационализатор.
6. Изобретательство.
7. Изобретательство. Патентное дело. Патентная информация до 1992 р. З 1993 р. – Патентное дело. Дайджест российской и зарубежной прессы.
8. Инженер.
9. Інтелектуальний капітал.
10. Инновации.
11. Інтелектуальна власність в Україні.
12. Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права.
13. Интеллектуальная собственность. Промышленная собственность.
14. История науки и техники.
15. Каталог державної реєстрації.
16. Менеджмент инноваций.
17. Мир техники и технологий.
18. Наука и техника.
19. Наука производству.
20. Наука сьогодні.

21. Наука та інновації.
22. Науковий світ.
23. Науково-технічна інформація.
24. Наукоемкие технологии.
25. Открытия и гипотезы.
26. Охорона прав на сорти рослин.
27. Партнеры и конкуренты.
28. Патентная информация сегодня.
29. Патентно-ассоциируемая литература.
30. Патентные исследования.
31. Патентный поверенный.
32. Патенты и лицензии.
33. Питання історії науки і техніки.
34. Проблеми науки.
35. Современное предприятие и рыночная экономика.
36. Теорія і практика інтелектуальної власності.
37. Что нового в науке и технике.

Використані джерела

1. Гонтаренко, Л. Д. Фонд патентів і стандартів як складова частина інформаційного потенціалу регіону / Л. Д. Гонтаренко // Документально-інформаційні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка : зб. наук. ст. – Харків, 1996. – Вип. 2. – С. 27 – 35.

2. Евразийская патентная организация [Электронный ресурс] : [сайт] : русск. версия / Евразийская патентная организация. – Текст. и граф. дан. – Режим доступа: http://www.eapo.org/ru/ (дата обращения: 1.12.2013). – Название с экрана.

3. Колесников, А. П. Патентная документация Российской Федерации : сб. науч. тр. / А. П. Колесников. – Киев : Укрпатент, 2006. – 157 с.

4. Куса, С. Д. Патентна документація України : посіб. / С. Д. Куса ; Держ. пр-во «Укр. ін-т промисл. власності». – Київ : Укрпатент, 2006. – 157 с.

5. Морозов, А. Н. Патентная документация в библиотеках : учебник / А. Н. Морозов. – Москва : Книга, 1979. – 254 с.

6. Несчетна, Т. К. Патентна документація. Комплектування та можливості доступу до неї в Україні : посібник / Т. К. Несчетна, А. І. Рябець. – Київ, 2009. – 120 с.

7. Патентоскоп [Электронный ресурс] : [сайт] : русск. версия / Всемирная организация интеллектуальной собственности. – Текст. и граф. дан. – Режим доступа: http://www.wipo.int/patentscope/ru/ (дата обращения: 1.12.2013). – Название с экрана.

8. Российский сервер esp@cenet [Электронный ресурс] : [сайт] : русск. версия / Федерал. институт промышленной собственности. – Текст. и граф. дан. – Москва, 1998. – Режим доступа: http://ru.espacenet.com (дата обращения: 1.12.2013). – Название с экрана.

9. Федеральное государственное бюджетное учреждение Федеральный институт промышленной собственности [Электронный ресурс] : [сайт] : русск. версия / Федеральный институт промышленной собственности. – Текст. и граф. дан. – Режим доступа: http://www1.fips.ru/wps/wcm/connect/content_ru/ru (дата обращения: 1.12.2013). – Название с экрана.

Довідкове видання

Патентні фонди
Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка
(1869 – 2014 рр.)

Відповідальний за випуск В. Д. Ракитянська,
заслужений працівник культури

Редактор Н. О. Стрілець, кандидат наук із соціальних комунікацій

Підписано до друку 15.10.2014 Формат паперу 60х84 1/16
7,4 друк. арк., 6,6 обл. вид. арк. Папір для множ. апаратів.
Тираж пр. Замовлення №
Ксерокс ХДНБ ім. В. Г. Короленка, 61003, Харків-3, пров. Короленка, 18.